

AKTS KULLANIM KILAVUZU

Son Sürüm

6 Şubat 2009 - Brüksel

İçindekiler

Giriş	3
1 AKTS ve Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı (Bolonya Süreci).....	4
2 AKTS'nin temel özellikleri.....	5
3 AKTS temel özellikleri açıklaması	6
3.1 Öğrenci merkezli bir kredi sistemi olarak AKTS.....	6
3.2 AKTS ve öğrenme çıktıları	7
3.3 AKTS seviyesi ve seviye tanımlayıcı terimler	8
3.4 AKTS kredileri ve işyükü	9
4 AKTS'nin yüksek öğretim kurumlarında uygulanması.....	10
4.1 AKTS kredi dağıtımı	10
4.2 AKTS kredilerinin verilmesi	13
4.3 AKTS kredi toplama ve gelişimi	14
4.4 AKTS'de kredi transferi	14
4.5 AKTS ve yaşam boyu öğrenme	16
5 Kalite güvencesi ve AKTS.....	18
6 AKTS temel belgeleri.....	20
6.1 Ders Listesi	20
6.2 Öğrenci Başvuru Formu	22
6.3 Öğrenme Sözleşmesi.....	22
6.4 Transkript Kayıtları	23
7 Detaylı Okuma.....	24
7.1 Kredi ve yeterlilik sistemleri.....	24
7.2 Eğitim programı planı	25
7.3 Öğrenme çıktıları.....	25
7.4 Ulusal yayınlar.....	26
8 Sözlük.....	27
Ek 1 – Öğrencilerin AKTS'yi kullanmadaki bakış açıları.....	31
Ek 2 – Karşılıklı anlaşmalar sisteminde yurtdışı öğrenim sürecinin tanıtılması için üniversite yönergeleri.....	32
Ek 3 – AKTS Not Tablosu.....	34
Ek 4 – Örnek temel belgeler ve eklenecek olan diğer faydalı belgeler ve bağlantılar	37
Ek 5 – Her akademik yıldaki öğrenme saatlerinde yapılan ulusal düzenlemelere genel bakış ...	38

Giriş

AKTS Kullanıcı Kılavuzu, Avrupa Kredi Toplama ve Transfer Sistemi'nin uygulanması için yönergeler sağlamaktadır. Aynı zamanda AKTS temel belgelerini de ortaya koymaktadır. Kılavuz, yüksek öğretim kurumlarındaki öğrencilere, akademik ve idari personele yardımcı olmak amacıyla sunulduğu gibi diğer ilgili kurumlara da sunulmuştur.

2009 yılındaki Kullanım Kılavuzu, 2005 yılında oluşturulan önceki sürüme göre ayrıntılı bir şekilde hazırlanmıştır. Kılavuz, Bolonya Sürecindeki gelişmeler, yaşam boyu öğrenmenin artan önemi, yeterlilik sistemindeki düzenlemeler ve öğrenme çıktılarının artan kullanımları dikkate alınarak güncellenmiştir. Kılavuz, uzman ortak kurumlar ve AKTS danışmanlarının iş birliğiyle oluşturulmuştur. Daha sonra bu kılavuz, ortak kurumlara, üye devletler uzmanlarına ve Bolonya Follow-up (izleyici) Grubuna sunulmuştur. Avrupa Komisyonu kılavuzun tasarısını, müzakere sürecini düzenlemiştir ve bu rehberin son üslubundan sorumludur.

AKTS¹, eğitim programlarını tasarlamada, tanımlamada, sunmada ve yüksek öğretim yeterliliklerini vermede destek sağlayan bir araçtır. AKTS'nin çıktıya dayalı yeterlilikler sistemiyle kullanımı, eğitim programlarını ve yeterlilikleri daha anlaşılır kılmakta ve bu yeterliliklerin tanınmasını kolaylaştırmaktadır. AKTS, uygulama türü ne olursa olsun (okul tabanlı, iş tabanlı), öğrencilerin çalışma şartlarına göre (tam iş günü, yarım iş günü) ve bütün öğrenme türlerine göre (formal, formal olmayan ve informal öğrenme) uygulanabilir.

Kılavuzun ilk bölümünde AKTS, Bolonya Süreciyle oluşturulan Avrupa Yüksek Öğretim Alanı içeriğinde yer almaktadır. Bu bölüm aynı zamanda, AKTS'nin Avrupa Yüksek Öğretim Alanının Yeterlilik kapsamındaki rolüne değinmektedir¹. (Bu terim, kılavuzda Bolonya Yeterlilikler Çerçevesi olarak geçmektedir.)

İkinci bölüm AKTS'nin temel özelliklerini içermektedir. Bu özellikler AKTS'nin özet halindeki genel açıklamasını ve ana işlevlerini oluşturmaktadır. AKTS temel özellikleri bölümü de ayrı bir broşür halinde mevcuttur.

Üçüncü bölüm, temel özellikleri detaylı bir şekilde açıklamaktadır. Dördüncü bölümde, AKTS'nin yüksek öğretim kurumlarında nasıl uygulanabileceği gösterilmiştir. Beşinci bölümde, kurumların AKTS kalite güvence araçlarını nasıl tamamlayacağı konusunda açıklama yapılmıştır.

Son bölümde ise AKTS temel belgeleri, AKTS ile ilgili konularda detaylı araştırma önerileri ve bu kullanım kılavuzunda kullanılan terimler yer almaktadır.

¹ ECTS was originally set up in 1989 as a pilot scheme within the framework of the Erasmus programme in order to facilitate the recognition of study periods undertaken abroad by mobile students.

¹ Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005) *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*; http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf

1 AKTS ve Yüksek Öğrenim Alanı (Bolonya Süreci)

AKTS, Bolonya Sürecine katılan tüm ülkelerin¹ yer aldığı Avrupa Yüksek Eğitim Alanında yüksek öğretimde kullanılan kredi sistemidir. AKTS, Bolonya Sürecinin¹ temel unsurlarından biridir. Birçok Bolonya ülkesi, yüksek öğretim sistemlerinde kullanmak amacıyla bu sistemi kanunla kabul etmiştir.

Bolonya Süreci, en yaygın öğrenci hareketliliğini artırmak için, kredi sisteminin kurulmasını amaçlamaktadır.¹ AKTS, Bolonya hedeflerinin bazılarında katkıda bulunmaktadır:

- AKTS kredileri, yaşam boyu öğrenme¹ alanında Avrupa Yeterlilikler Çerçevesiyle¹ rekabet edebilecek Bolonya Yeterlilikler Çerçevesinin başlıca unsurudur. Bolonya Yeterlilikler Çerçevesine göre, ilk ve ikinci seviyelerin kendi ders kredi aralıkları bulunmaktadır (Bölüm 3.3'e bakınız). Dolayısıyla, daha detaylı ulusal kredi düzenlemeleri içerebilen AKTS kredileri, yüksek öğretim ulusal yeterlilik çerçevelerini düzenlemede kullanılmaktadır.
- AKTS, kalite güvencesi hedefini uygulamada kurumlara yardımcı olmaktadır (Bölüm 5'e bakınız). Bazı ülkelerde de AKTS, yüksek öğretimin ya da yeterliliklerin akreditasyonu için gereklidir.
- AKTS, aynı zamanda başka kıtalarda gittikçe artarak kullanılmaktadır ve sonuç olarak Bolonya sürecinin gelişen küresel boyutunda bir katkısı olmaktadır.

¹ In some countries national or institutions exist alongside ECTS.

¹ The Bologna process currently has 46 signatory countries. For full list see: <http://www.bologna2009benelux.org>

¹ Website of the Secretariat of the Bologna process Benelux 2009: <http://www.bologna2009benelux.org>

¹ Ibidem¹ For further information see: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/QF-EHEA-May2005.pdf>

¹ Recommendation of the European Parliament and of the Council on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning (http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/rec08_en.pdf), 2008. The three levels of the Bologna Framework and the sub-level for the short cycle correspond to levels five, six, seven and eight of EQF for the higher education sector.

2 AKTS'nin temel özellikleri

AKTS

AKTS, öğrenme aşamalarının ve süreçlerinin saydamlığına bağlı, öğrenme merkezli bir kredi biriktirme ve transfer sistemidir. Sistem, öğrenci hareketliliğinin yanı sıra planlamayı, sunmayı, değerlendirmeyi, tanınmayı; yeterliliklerin geçerliliğini ve öğrenme birimlerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. AKTS, resmi yüksek öğretim kurumlarında yaygın bir şekilde kullanılmaktadır ve diğer yaşam boyu öğrenme faaliyetlerine de uygulanabilmektedir.

AKTS kredileri

AKTS kredileri, tahmin edilen öğrenme çıktılarına ulaşabilmesi için öğrenci iş yükü ihtiyacına dayandırılmıştır. Öğrenme çıktıları, bir öğrencinin başarılı bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra ne bilmek istediğini, ne anladığını ve ne yapabileceğini tanımlar. Bu çıktılar, ulusal ve Avrupa yeterlilikler çerçevelerindeki seviye tanımlayıcı terimlerle ilgilidir.

İş yükü, öğrencilerin tüm öğrenme etkinlikleri için ihtiyaç duyduğu zamanı göstermektedir. (Konferanslar, seminerler, projeler, uygulamalı çalışmalar, bireysel çalışma, sınavlar vs...)

60 AKTS kredisi, formal öğrenmedeki akademik dönem ve öğrenme çıktılarıyla birlikte iş yüküne eklenmektedir. Birçok durumda, öğrenci iş yükü akademik dönemde 1,500den 1,800 saate kadar değişiklik göstermektedir. Buna uygun olarak da bir kredi 25 ile 30 saatlik işe karşılık gelmektedir.

AKTS kredilerinin kullanımı

Krediler eğitimsel unsurlar kadar tüm yeterliliklere ya da çalışma programlarına da dağıtılmıştır (Modüller, ders üniteleri, kompozisyon çalışması, iş paylaşımı ve laboratuvar çalışması gibi...) Öğrenme çıktılarında başarıya ulaşabilmek, öğrenci iş yükü ihtiyacına göre her eğitimsel unsura yüklenen kredi sayısına bağlıdır.

Hedefe ulaşan öğrenme çıktılarından ve formal (resmi) öğrenme etkinliklerinin tamamlanmasından sonra krediler (tam iş günü, yarım iş günü) bireysel olarak öğrencilere verilir. Krediler, dereceyi veren kurum tarafından kararlaştırılarak yeterlilikler kazanma açısından biriktirilebilir. Eğer öğrenciler öğrenme çıktılarını diğer öğrenme ortamlarında ya da zaman çerçevesinde (formal ya da informal) öğrenmeyi başarmışlarsa; ilgili krediler, başarılı değerlendirme, geçerlilik ya da bu öğrenme çıktılarından tanınmasından sonra verilebilir.

Aynı ya da başka kurum tarafından sunulan, bir programda verilen krediler bir başka programa aktarılabilir. Bu aktarım sadece, derece verilen kurum kredileri ve ilgili öğrenme çıktılarını onaylıyorsa gerçekleşebilir. Kurumlar karşılıklı olarak dışarıda öğrenim görme süreçlerinin kabul edilmesi konusunda önceden anlaşmalıdır.

Kredi aktarımı ve toplanması, Diploma Eki gibi AKTS temel belgelerinin kullanımıyla kolaylaştırılmıştır (Ders Listesi, Öğrenci Başvuru Formu, Öğrenme Sözleşmesi ve Transkript Kayıtları).

3 AKTS Temel Özellikleri Açıklaması

AKTS temel özellikleri, Avrupa Kredi Toplama ve Transfer Sistemi'nin kısa bir taslağıdır. Bu bölüm, AKTS ile ilgili tasarımları ve fonksiyonları daha detaylı açıklamaktadır. Bölüm, aynı zamanda tasarımların ve fonksiyonların birbirleriyle nasıl uyum sağladıklarını da açıklamaktadır. Bununla birlikte, bu uyum AKTS'nin ana fonksiyonlarını (toplama ve transfer) uygulamayı kolaylaştırmaktadır (4. bölümde değinilmiştir).

3.1 Öğrenme Merkezli bir kredi sistemi olarak AKTS

[Temel özelliklerden:]

“AKTS öğrenci merkezli bir sistemdir.”

AKTS öğrenci merkezli bir sistemdir; çünkü, kurumların öğretim programı tasarısındaki vurguyu değiştirmede, geleneksel öğretmen merkezli yaklaşımlarda öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak yaklaşımlarda destek sağlamaktadır. Geleneksel öğretmen merkezli yaklaşımlarda, konu gereksinimleri, bilgi ve öğretim süreçleri, eğitimsel programlar ana unsurlar olarak düşünülmüştür. Öğrenci merkezli öğrenme, öğrenmeyi eğitim programı tasarısının ve sunumunun merkezine alır ve öğrencilere içerikte, seçimde, öğrenme hızı ve ortamında daha çok seçenek sunmaktadır.

Böyle bir öğrenme merkezli yaklaşımda, üniversiteler öğrencilerin kendi öğrenme tarzlarını şekillendirmede, bireysel öğrenme stillerini ve deneyimlerini desteklemede, kolaylaştırmada rol oynamaktadırlar.

AKTS, eğitim programında yer alan tasarım ve sunumdaki öğrenme çıktıları ve öğrencilerin iş yükünü kullanarak, öğrenciyi eğitimsel sürecin merkezine almaktadır. AKTS, eğitimsel unsurlara kredi dağıtarak, değiştirilebilir öğrenme yollarına imkan sağlamaktadır. AKTS buna ek olarak, çıktılarla bağlantılı olarak yeterlilikleri bir sistem haline getirir:

- Öğrenme çıktılarının kullanımı sayesinde iş ekonomisi ve eğitimsel programlar arasında yakın bir ilişki sağlar.
- Daha esnek programlar yaparak ve önceki başarıların takdir edilmesini kolaylaştırarak, yaşam boyu öğrenmedeki katılımın daha fazla olmasını sağlar ve daha çok erişimin olmasını teşvik eder.
- Üniversitedeki ya da ülkedeki (üniversiteden üniversiteye, ülkeden ülkeye) farklı eğitimsel bölümlerin ve öğrenme ortamlarının hareketliğini kolaylaştırır (formal, formal olmayan ve informal öğrenme gibi...).

3.2 AKTS ve öğrenme çıktıları

[Temel özelliklerden:]

“Öğrenme çıktıları, bir öğrencinin başarılı bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra ne bilmek istediğini, ne anladığını ve ne yapabileceğini açıklar.”

Öğrenme çıktıları, bir öğrenme programını ya da unsurlarını tamamlayan, belirli bir yeterlilik kazanan öğrencilerin ne bilmek istediğini, ne anladığını ve ne yapabileceklerini belirten kanıtlanabilir ifadelerdir. Aslında bu çıktılar öğretim, öğrenim ve değerlendirme arasındaki bağlantıyı vurgulamaktadır.

Öğrenme çıktı ifadeleri genellikle bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme vb. ifade eden aktif fiillerin kullanımıyla tanımlanmaktadır.⁸

⁸ Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005) *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*, p. 38
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

Öğrenme çıktılarının kullanımı, öğrenciler, işverenler ve diğer ortak kurumlar için öğrenme programlarının hedeflerini daha açık ve anlaşılır hale getirmektedir. Bu çıktılar, aynı zamanda başarıların takdir edilmesine imkan tanır ve yeterliliklerin karşılaştırılmasını kolaylaştırır.

AKTS'de öğrenme çıktıları'nın biçimlendirilmesi tahmini iş yükü ve kredi dağılımına temel oluşturur. Programın ve öğelerin tahmini öğrenme çıktıları'nı belirlerken, AKTS kredileri yeterlilik profilini oluşturan eğitimsel programları tasarlamadaki sorumlu kişilere, gerekli iş yükünü tespit ederken gerçekçi olmadaki; öğrenme, öğretme ve değerlendirme stratejilerini tercih etme konusunda yardımcı olur. Öğrenci ve işveren gibi ortak kurumlar, öğrenme çıktıları'nın düzenlenmesinde faydalı bilgi sağlayabilir.

Öğrenme çıktıları'nın başarılı olarak değerlendirilmesi bir öğrenciye verilen kredi için ön koşuldur. Sonuç olarak, eğitim programı öğelerinin öğrenme çıktı ifadelerinde daima net ve uygun değerlendirme kriterleri kullanılmalıdır. Bu kriterler öğrencinin istenen bilgiyi, kavramayı ve yeterliği edinip edinmediğini anlamayı mümkün kılar.

Öğrenme çıktıları'nda İki yaklaşım bulunmaktadır:

Öğrenme çıktıları, ya eşik ifadeler şeklinde olur (geçiş sağlamak için gösterilen asgari koşullar), ya da bilinen şekilde referans noktalar yazılarak olur (başarılı öğrencilerin tahmini başarıyı göstermesi). Üstelik, öğrenme çıktıları'ndaki ifadeler kullanılan tanımları açıklar nitelikte olmalıdır.

Öğrenme çıktısına bağlı yaklaşımlar, yüksek öğretimde verilen yeterlilikten başka içerikte edinilen bilgi ve becerilerin de değerlendirilmesine imkan vermektedir (Bölüm 4.5'e bakınız).

Şekil 1 – "Öğrenme çıktıları" ve "Yeterlikler" terimlerinin Avrupa Yüksek Eğitim metinlerindeki tanımı:

Avrupa'da "öğrenme çıktıları" ve "yeterlikler" ile ilgili çeşitli terimler, farklı anlamlara gelecek şekilde ve bazen farklı referans çerçevesinde kullanılmaktadır. Bununla birlikte bütün durumlarda bu terimler, öğrenme deneyiminin sonunda öğrencinin ne bileceği, ne anlayacağı ve ne yapabileceği ile ilgilidir. Dünya çapında kullanımları, öğrenciyi yüksek öğretim deneyiminin, değişiminin parçası haline getirmiştir. Bu değişim Avrupa Yüksek Eğitim Alanı, Bolonya Süreci ve AKTS'nin kuruluşudur.

1. AYE A Yeterlilik Sistemindeki (Bolonya Sistemi) öğrenme çıktıları (yeterlikleri de içine alan) öğrenme sonuçlarının tümünde görülmektedir. Sistem Joint Quality Initiative tarafından geliştirilen "Dublin Tanımlayıcı Terimlerine" dayanmaktadır. Bu terimler, Bolonya süreciyle ilgili yetenek, başarı yeterlik seviyeleri ya da tipik beklenti genel ifadelerinden oluşmaktadır. Bu örnekte *yeterlik* kelimesi yeteneklerin ya da becerilerin derecesini belirten geniş bir anlamda kullanılmıştır.

(http://www.bologna-bergen2005.no/Docs/00-Main_doc/050218_QF_EHEA.pdf)

2. Avrupa Yeterlilik Sistemi Yaşam Boyu Öğrenmede (LLL) bilgiyi, beceriyi ve yeterliği birbirinden ayırmaktadır. Bu sistem, şu tanımı kullanmaktadır: "*yeterlik*, kanıtlanmış yeteneği, bilgileri, becerileri; kişisel, sosyal ve/veya metodolojik yetenekleri işte ya da çalışma koşullarında, profesyonel ve kişisel gelişimde kullanmaktır. Avrupa Yeterlilik Sistemindeki metinde *yeterlik*, sorumluluk ve otonomi açısından tanımlanmaktadır". Bu durumda yeterlik terimi özetle, bilgiyi pratiğe dönüştürme kapasitesi olarak anlaşılmaktadır.

(http://ec.europa.eu/education/policies/educ/eqf/rec08_en.pdf)

3. Öğrenme sürecindeki ilgili kişilerin farklı rollerini (akademik kadrolar ve öğrenciler) belirtmek için Tuning (Avrupa'daki Eğitimsel Yapılar), öğrenme çıktıları ve yeterliği arasında net bir ayırım yapmaktadır. Tuning, yeterlikleri dinamik bir bilgi kombinasyonu, kavrama, beceriler, yetenekler, tutumlar olarak sunmaktadır ve yeterlikleri, özel ve genel olarak ayırt edilmektedir. Yeterlikleri desteklemek, öğrenme sürecinin ve eğitimsel programın amacıdır. Tuning'e göre öğrenme çıktıları, öğrenci tarafından edinilen yeterliğin seviyesini ifade eder. Öğrenme çıktıları, tercihen girdilere bağlı kalınarak iç ve dış ortak kurumların akademik kadroları tarafından oluşturulmaktadır.

(<http://tuning.unideusto.org/tuningeu> or www.rug.nl/let/tuningeu)

3.3 AKTS, seviyeler ve seviye tanımlayıcı terimler

[Temel özelliklerden:]

"Öğrenme çıktıları, ulusal ve Avrupa yeterlilik sistemi, seviye tanımlayıcı terimlerle ilgilidir."

Avrupa ve ulusal yeterlilik sistemleri öğrenme çıktılarıyla ve o seviyedeki kredilerle, belirli seviyedeki tanımlayıcı terimlere bağlıdır. Bolonya Sistemi, öğrenme çıktıları, kredi sistemleri ve dönem tanımlayıcı terimlerini kabul etmiştir. Bolonya süreç tanımlayıcı terimleri 'Dublin Tanımlayıcı Terimleri'⁹, olarak bilinmektedir. Dublin Terim Tanımlayıcıları:

⁹ Ibidem, p. 65

“Bolonya dönüşümünün sonunu temsil eden niteliklerle ilgili yetenekler ve başarılar, tipik beklentilerin genel ifadelerini sunar. Kuralcı değildirler; eşik ya da asgari koşulları temsil etmezler; yorucu değildirler; benzer ya da eş değer karakterler eklenebilmekte ya da çıkartılabilmektedir. Tanımlayıcı terimler, tüm niteliklerin doğasını belirlemek için araştırma yapar.”¹⁰ (Dublin Tanımlayıcı Terimleri hakkında daha fazla bilgi için kaynakçaya bakınız.)

Aşağıdaki ilk iki Bolonya seviyesi AKTS kredi sistemiyle ilişkilidir:¹⁰

- İlk seviye nitelikleri genel olarak 180-240 arası AKTS kredisi içermektedir.
- İkinci seviyede asgari olarak 60 AKTS kredisiyle, genelde 90-120 arası AKTS kredisi içermektedir,

Bu kredi sistemleri, genel akademik yıl içerisindeki iş yükünün 60 AKTS kredisine eklenmesini ifade eden AKTS temel özelliğini izler.¹⁰ Bu kural üniversitedeki seviyelerden bağımsız bir şekilde tüm yüksek öğretim yeterliliklerine uygulanır.

Ulusal yeterlilik sistemi üç Bolonya süreci seviyesini içerebilir (ya da orta seviye yeterlilikleri) (örneğin kısa süreç olan ilk süreç). Bu seviyeler üniversitelere belirli yeterlilikleri yapılandırmaya imkan verir ve yeterlilik açısından ilerlemek için düzenleme yapmaya fırsat tanır.

Krediler daima programın ya da öğelerin öğrenme çıktılarının seviyesine bağlı olarak verilen seviyelerle tanımlanır. Sadece uygun seviyede verilen krediler yeterlilik için toplanabilir. Uygun seviye ulusal ya da kurumsal ilerleme kurallarında maddeler halinde belirtilmektedir (Bölüm 4.3'e bakınız.)

3.4 AKTS kredileri ve iş yükü

[Temel özelliklerden:]

“İş yükü, öğrencilerin gerçekleştirmesi tahmini öğrenme çıktılarını ve tüm öğrenme etkinliklerini tamamlamasına ihtiyaç duyduğu zamanı göstermektedir (konferanslar, seminerler, projeler, uygulamalı çalışmalar, bireysel çalışma, sınavlar vs...)”.

Eğitimsel öge ya da bir eğitim programıyla ilgili olan iş yükünü hesaplamadan önce, öğrenme çıktıları tanımlanmalıdır. Bu öğrenme çıktıları, uygun öğrenme etkinlikleri seçmek için ve gerekli olan hesabın tamamlanması için temel oluşturmaktadır.

İş yükü hesabı, sadece etkinlik saatlerine bağlı olmamalıdır (yani öğretim kadrosu tarafından rehberlik edilen etkinliklerde öğrencilerin geçirdiği vakit). Bu hesap, bağımsız çalışmayı, zorunlu iş yerleştirmeleri, değerlendirme için hazırlık ve değerlendirme için gerekli zamanı içeren tüm öğrenme çıktılarını kapsar. Diğer bir deyişle, etkinlik saatleri sayısının aynısı için bir seminer ve konferans gerekebilir, fakat öğrenciler tarafından bağımsız hazırlanan farklı nicelikteki etkinlikler sebebiyle bir başkası, diğerinden iş yükü bakımından önemli farklılıklar gösterebilir. İş yükü hesabı gözlem yapılarak ve öğrenci dönütleriyle düzenli olarak geliştirilmelidir.

¹⁰ Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005) *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*, p. 65
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

¹⁰ There is no consensus on the usefulness of credits for the third cycle, but technically it is possible to attach credits to any cycle.

¹⁰ In most cases, student workload ranges from 1,500 to 1,800 hours for an academic year, whereby one credit corresponds to 25 to 30 hours of work (see also Annex 5).

4 AKTS'nin yüksek öğretim kurumlarında uygulanması

Bu bölüm, AKTS'nin uygulanışını ayrıntılı bir şekilde açıklamıştır. Amaç, AKTS'nin öğrencilere en iyi şekilde nasıl fayda sağlayacağını göstermektir.

4.1 AKTS kredi dağıtımı

[Temel özelliklerden:]

“Krediler, öğrencilerin eğitimsel unsurları kadar tüm yeterliliklerine ya da çalışma programlarına da dağıtılmıştır (modüller, ders üniteleri, kompozisyon çalışması, iş paylaşımı ve laboratuvar çalışması gibi...)”

Kredi dağıtımı, eğitimsel öğelere ya da yeterliliklere/programlara birçok sayıdaki kredinin verilme sürecidir. AKTS kredileri, zorunlu öğrenme çıktılarını başarmak koşuluyla genel iş yüküne bağlı olarak dağıtılmaktadır.

Tüm programa ya da yeterliliğe dağıtılan kredilerin sayısı, ulusal ya da kurumsal düzenlemelere ve Bolonya Taslağının dönüşümünün sırayla işlemesine bağlıdır (Bölüm 3.3'e bakınız)

AKTS temel özelliğine bağlı olarak tüm akademik yıla 60 kredilik iş yükünü dağıtılır, 30 AKTS kredisi genellikle bir döneme dağıtılır, 20 AKTS kredisi ise üç aylık döneme dağıtılır. Üç tam akademik yıl süren formal programları olan yeterliliklere 180 AKTS kredisi verilir.

Her akademik yıl, dönem ya da üç aylık dönem eğitimsel öğelere bölünür. Eğitimsel bir öğeden, bireysel içerikli ve formal (resmi) olarak yapılandırılmış öğrenme deneyimi anlaşılmalıdır (ders ünitesi, modül, seminer ya da çalışma yerleri gibi...) Her unsurun tutarlı ve kesin öğrenme çıktıları, uygun değerlendirme kriterleri, tanımlanmış iş yükü ve özelleştirilmiş AKTS kredi sayısını olması gerekir.

4.1.1 Eğitimsel organlara kredi dağıtımı

Kredilerin tek eğitimsel organlara dağıtımı, ulusal yeterlilik sistemlerine, seviye terim tanımlayıcılarına ve yeterlilik terim tanımlayıcılarına bağlı olarak eğitim program tasarısının bir parçası olarak gerçekleştirilmektedir. Genellikle bu, yüksek öğretim kurumlarının ve akademik personelin sorumluluğundadır fakat bazı durumlarda başka kurumlar tarafından karar verilebilir.

Krediler bireysel olarak dağıtılmadan önce, özel çalışma programı ve ilgili öğrenme çıktıları profilinde bir anlaşmaya varılmalıdır. Buradaki profil, programın temel özellikleri ve özel amaçları bakımından tanımlanmalıdır. Bu profile, ilgili ortak kurumların müzakeresi sonrası tanımlamak daha da iyi olacaktır.¹¹

Yeterlilik profiline bağlı olarak akademik personel eğitim programını, öğrenme çıktılarını tanımlayarak ve kredileri program organlarına dağıtarak tasarlar. Eğitim organlarına kredi dağıtımı, öğrencilerin kendi iş yüküne göre seçim yapmasına bağlıdır.

Kredi dağıtımı için birçok yaklaşım bulunmaktadır ve hangi yöntemin kullanılacağı kurumlara bağlıdır. Aşağıdaki seçenekler kredi dağıtımındaki farklı iki yaklaşımı göstermektedir:

- 1) Öğretim kadrosu her program unsurunun öğrenme çıktılarını tanımlar, öğrenme etkinliklerini tasarlar ve bir öğrencinin bu etkinlikleri tamamlamak için ihtiyaç duyduğu

¹¹ Experts in the field, social partners, labour-market representatives, student representatives, etc. See the Tuning approach for examples: <http://unideusto.org/tuning/> or www.rug.nl/let/tuningeu

genel iş yükünü hesaplar. Öneriler toplanır; analiz edilir ve hesaplanmış iş yükü kredilerde ifade edilir.

Bu yaklaşımı kullanarak tüm öğretim kadrosu kredi dağıtım sürecinde yer alır. Öğretim kadrosu, öğrenme çıktılarıyla ilgili önerilerini sunabilir ve öğrencilerin başarması gereken iş yükünü hesaplayabilir. Tartışma ve önceliklerin tanımlanması yoluyla, kredilere ilişkin son bir karara varabilirler (her yıl için 60). Bu prosedür tek unsura atfedilen farklı sayılardaki kredilerle sonuçlanabilir (örneğin, 3, 5, 8)

Kurumlar bu seçeneği kullanarak, öğrenme çıktılarının ve ilgili iş yükünün her unsurunun tasarlanmasında azami özgürlüğe izin verir. Diğer taraftan, çoklu disiplin ya da birleşik programları ya da programın hareketliliği söz konusu olunca farklı boyuttaki unsurlar sorunlu olabilir.

2) Başka bir seçenek olarak, yüksek öğretim kurumları ya da fakülteler her birine aynı kredi değerini (örneğin 5) ya da onların katlarını vererek (örneğin 5, 10, 15) eğitimsel unsurların boyutlarını standart hale getirme kararını verebilirler ve böylece her ögeye verilen kredini sayısını önceden tanımlayabilirler. Bu durumda, ders ünitelerine sıklıkla 'modüller' denir.

Bu önceden tanımlanan yapıda, eğitim personeli, unsurların standart boyutuna bağlı olarak öğrenim etkinliklerini tasarlar, uygun ve uygulanabilir öğrenme çıktılarını tanımlar. Hesaplanan iş yükü o unsura dağıtılan kredilerin sayısı ile tutarlı olmak durumundadır.

Bu unsurların boyutunu standart hale getirerek kurumlar, programlar arasında daha esnek olmaya, çoklu disiplin ve disiplinlerarası yöntemleri uygulamaya izin vermektedir. Diğer taraftan, bir ögedeki öğrenme çıktılarının tanımı, her bir öge için önceden tanımlanmış iş yükü kredi sayıları tarafından sınırlandırılmaktadır.

Eğitim programının bölünmesini engellemek için her iki durumda da ögelerin çok küçük olmaması gerektiği tavsiye edilmektedir. Disiplinlerarası çalışmaları engelleyebileceği ve çalışma programlarındaki mevcut seçenekleri kısıtlayabileceği için, aynı zamanda ögelerin çok büyük yapılmaması tavsiye edilmektedir. Oldukça geniş ögeler bütün seviyelerdeki – kurumsal, ulusal ya da uluslararası değişim öğrencileri için sorunludur.

Kredi dağıtımı için her ne metod olursa olsun, kredilerin sayısını belirlemede temel esas, tahmini öğrenme çıktılarını başarmak için ihtiyaç duyulan hesaplanmış ders yüküdür. Etkinlik saatlerinin kredileri tek başına dağıtılmak üzere temel alınıp kullanılmamalıdır, çünkü etkinlik saatleri öğrencilerin iş yükünün yalnızca bir elemanıdır. Doğru kredi dağıtımı, yüksek öğretim kurumları için iç ve dış kalite güvencesinin bir parçası olmalıdır.

4.1.2 AKTS'de iş yükü hesaplaması

Öğrencilerin iş yükü hesaplamasında üniversiteler, istenilen öğrenme çıktılarının başarılabilmesi için öğrenciler tarafından ihtiyaç duyulan toplam zamanı dikkate almak durumundadırlar. Öğrenme etkinlikleri farklı ülkelerde, üniversitelerde ve konu alanlarında çeşitlilik gösterebilir, fakat genel olarak hesaplanan iş yükü aşağıdakilerin toplamından oluşur:

- eğitimsel ögeler için etkinlik saatleri (her hafta için etkinlik saatleri sayısı x hafta sayısı)
- eğitimsel unsurları başarılı bir şekilde tamamlamak için bireysel çalışmada ya da grup çalışmasında harcanan zaman(yani önceden yapılan hazırlıklar ve konferans, seminer ya da laboratuvar çalışmasına katılımdan sonra notların son halini alması; uygun materyal alımı ve seçimi; zorunlu tekrar, materyalin çalışılması; ödevlerin/projelerin/kompozisyonların yazılması; uygulamalı çalışma, örneğin laboratuvar)

- değerlendirme işlemini hazırlamak ve gerçekleştirmek için gerekli olan süre (örneğin sınavlar)
- zorunlu yerleştirmeler için gereken zaman (4.1.3 bölümüne bakınız)

Değişik etkinliklerde öğrencilerin iş yükünü hesaplamak için dikkate alınması gereken diğer faktörler şunlardır; örneğin, programın giriş seviyesi;¹² öğretim ve öğrenme, öğrenme çerçevesinde yaklaşımlar (örneğin, küçük gruptaki öğrencilerin seminerleri, çok sayıdaki öğrencinin konferansı) ve mevcut imkan türleri (örneğin, dil laboratuvarı, multimedya odası)

İş yükü öğrenciler tarafından tahmini öğrenme hedeflerine ulaşmak için harcanan ortalama zamanın hesaplaması olduğu için, bireysel olarak öğrenci tarafından harcanan gerçek zaman bu hesaplamadan farklılık gösterebilir. Bireysel olarak öğrenciler farklılık gösterir: bazıları çabuk ilerleme gösterir, bazıları da daha yavaş ilerler.

4.1.3 AKTS kredileri ve iş yerleştirmeleri

Eğer iş yerleştirmeleri ya da stajyerlikler, programı tamamlaması gerekiyorsa (ya da bir unsuru) bunlar öğrencilerin öğrenme çıktılarının ve ders yüklerinin parçası olurlar ve kredi dağıtımını gerektirirler. Böyle bir durumda iş yerleştirmesine verilen kredilerin sayısı, belli bir akademik yılın tüm kredi sayılarının içinde yer alması gerekmektedir.

Her hangi bir eğitimsel öge gibi, öğretim personeli eğitim programını tasarlarken iş yerleştirmeleri vasıtasıyla ulaşılabilecek öğrenme çıktılarına tanımlaması gerekmektedir. Bu öğrenme çıktılarına uygun değerlendirme metodları ve kriterleri uygulanmalıdır. Değerlendirme metodlarının, çalışma yerleştirmeleri ortamıyla rekabet etmesi önem arz etmektedir (örneğin, öğretmen tarafından yapılan gözlem ve değerlendirme ya da öğrenci tarafından bir rapor oluşturulması)

Her hangi bir eğitimsel öge gibi, krediler yalnızca öğrenme çıktılarına ulaşıldığında ve çıktılar değerlendirildiğinde verilir.

Eğer çalışma yeri planlanmış değişimin parçasıysa (örneğin Erasmus yerleştirmesi), ve yerleştirme için beklenen öğrenme çıktılarına ulaşılmışsa, Öğrenme Sözleşmesi'nin (bölüm 6'daki temel belgelere bakınız) verilen kredilerin sayısını göstermesi gerekmektedir.

Program tarafından şart koşulmayan, fakat formal bir öğrenme sürecinde edinilen yerleştirme deneyimleri durumunda, yine de öğrenme çıktılarının ve Öğrenme Sözleşmesindeki iş yükünün tanımlanması tavsiye edilmektedir. Zorunlu olmayan iş yerleştirmeleri vasıtasıyla ulaşılan öğrenme çıktıları, daha sonra örneğin öğrencinin transkript kayıtlarına, diploma ekine (bölüm 6'daki temel belgelere bakınız) Europass Mobility (hareketlilik) belgelerine eklenmelidir. Bu öğrenme çıktıları aynı zamanda akademik yıldaki standart sayı olan 60 AKTS krediye ek olarak, AKTS kredileriyle bağlantılı olarak verilebilir.

Şekil 2 – Öğrenme çıktılarında faydalı uygulamalar ve iş yerleştirmeleri için kredi dağıtımı¹²

¹² By "entry level" is meant the level of learning outcomes learners are expected to have already achieved when entering the programme.

¹² Tuning Dissemination Conference: Student Workload and Learning Outcomes: Key Components for (Re)designing Degree Programmes, *Key Questions, Debates and Conclusions of Workshops*, (21-22 April 2008, Brussels, Belgium) see: www.tuning.unideusto.org/tuningeu/index.php?option=com_docman&task=docclick&Itemid=59&bid=92&limitstart=0&limit=5

İş yerleştirmeleri için kredi ve öğrenme çıktılarının kullanımı düşünülürse, aşağıdakiler faydalı uygulamalar olarak düşünülebilir:

- İş yerleştirmesi göz önüne alınarak Öğrenme Sözleşmesi (kurum, öğrenci ve işveren tarafından imzalanan) ulaşılacak öğrenme çıktılarını belirtmelidir;
- İş yerleştirmelerinin, öğrenme çıktılarını ve verilen krediyi değerlendirmek için net prosedürlere sahip olması gerekir;
- Bu öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde, sürecin biçimlendirilmesinde öğrencilerin, işverenlerin ve yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim kadrosunun rolleri net olmalıdır;
- Yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim kadrosunun, denetleme ve iş yerleştirme yönetimi düşünüldüğünde eğitilmesi gerekebilir;
- Gerektiği takdirde iş yerleştirmeleri eğitim programında yer alabilir.

Kaynak: Öğrenci İş yükü ve Öğrenme Çıktıları: Derece Programlarını Tasarlamak İçin Temel Unsurlar , *Temel Sorular, Tartışmalar ve Kursların Sonuçları*, 21-22 Nisan 2008, Belçika, Brüksel

4.1.4 **Kredi dağıtımının izlenmesi**

Bir unsura ya da yeni bir programa dağıtılan kredi, ulusal ve/veya kurumsal kurallara göre geçerli olmalıdır. Program sunumu sırasında, kredi dağıtımı hesaplanan iş yükü gerçek olsa da olmasa da düzenli olarak izlenmelidir. Kredi sisteminin diğer özellikleri gibi, geçerlilik ve kredi dağıtımının izlenmesi üniversitelerin iç kalite güvence prosedürlerinin parçası olmalıdır.

İzleme değişik yollarla yönetilebilir. Hangi metod kullanılırsa kullanılsın öğrenci ve personel, dönütü, kredi dağıtımını kontrol etmede ve gözden geçirmede temel unsuru olmalıdır. Kredi dağıtımı tamamlama sürecindeki veriler, programların değerlendirme sonuçları ve unsurları da kredi dağıtımının parçalarıdır.

Öğrencileri ve personeli izleme araştırmasının amacını anlatmak ve nasıl yürütüldüğü hakkında bilgilendirmek önemlidir.

Eğer değerlendirmeler tahmin edilen iş yüküyle tahmini öğrenme çıktılarına ulaşmak için birçok öğrencinin harcadığı zaman arasında bir farklılık gösteriyorsa, iş yükü tekrarı, öğrenme çıktıları ya da öğrenme ve öğretim metodları gerekli olacaktır. Bu tekrar, akademik dönem boyunca değil daha sonraki akademik dönemlerde yapılmalıdır.

4.2 **AKTS kredilerinin verilmesi**

Öğrenciler sadece yeterlilik için veya bir programın ögesi için gerekli öğrenme çıktılarını başardıklarını gösterdiklerinde AKTS kredisini alırlar. Krediler yetkili kurumlar tarafından verilir. Eğer gerekli öğrenme çıktıları formal olmayan ya da informal ortamlarda gerçekleştirilmişse formal programda öngörülen aynı sayıdaki kredi, bir sonraki uygun değerlendirmede verilir. Formal olmayan ya da informal öğrenmenin geçerliliğini artırmak için, yüksek eğitim kurumları formal programda kayıtlı öğrenciler için kullanılan yöntemlerden çok, farklı değerlendirme biçimlerini faaliyete geçirebilirler (bölüm 4.5'e bakınız). Diğer yandan, değerlendirme metodları açıkça ulaşılabilir olmalıdır.

Kredilerin verilmesi, bir öğrencinin, unsurun gerekliliklerini karşıladığını belgeler. Öğrenciye verilen kredi sayısı unsura dağıtılan kredi sayısı ile aynıdır. Eğer öğrenci seviye atlamayı becerirse, tüm krediler verilir.

Krediler, kesinlikle öğrencinin performans seviyesine göre ayarlanmaz. AKTS kredileri, öğrencinin kredi alımında gereklilikleri sergilemede nasıl performans gösterdiğini ifade

etmez. Öğrencinin performans niteliği kurumsal ya da ulusal derecelendirme sistemiyle ifade edilir.

Bazı ulusal ya da kurumsal yasalar 'af/telafi prosedürlerini öngörürler. Böyle durumlarda, bu sürecin detayları açık olmalıdır.¹³

Öğrenme programında belirlenenlerden çok, eğer öğrenciler başarılı bir şekilde daha çok ya da daha az eğitimsel unsuru üstlenebilmişlerse, her akademik yıl başına 60 AKTS'den daha az ya da çok kredi alabilirler.

4.3 AKTS kredi toplama ve gelişimi

[Temel özelliklerden:]

"Krediler seviye verme kurulu tarafından karar verilerek, yeterlilikleri elde etme açısından toplanabilir."

Avrupa seviyesindeki Bolonya Yeterlilikler Sistemi, kredi kapsamını:

Bir öğrencinin birinci ve ikinci dönüşüme bağlı olarak yeterliliği alması için toplamı gereken krediler olarak tanımlar (bölüm3.3'e bakınız).

Ulusal ya da kurumsal seviyede, gelişim kuralları ya da program koşulları öğrencilerin özel yeterlilik elde etmesine imkan sağlar. Bunlar kredilerin hangi öğrenme çıktıları için, hangi seviyede ve nasıl toplanacağını garanti eder. Gelişim kuralları bir çalışma programında farklı evrelerde gereken kredi kapsamı ya da kredilerin sayısı bakımından ifade edilebilir (örneğin, bir akademik yıldan/dönemden diğerine geçiş yapabilmek için gereken az sayıdaki kredi). Bu kurallar aynı zamanda detaylı kurallar vasıtasıyla hangi öğelerin hangi devrede ve seviyede alınması gerektiğini biçimlendirebilir (örneğin, zorunlu dersler, seçimli dersler ve önkoşullar). Kurallar, yukarıdaki kombinasyon gibi biçimlendirilebilir.

Gelişim kuralları, Ulusal Yeterlilik Taslağındaki farklı seviyelerde elde edilecek kredi sayılarıyla da ilgilidir. Bazı yeterlilik sistemleri aynı zamanda, her tür yeterlilik kredi sayısını tanımlama anlamına gelen kredi sistemleridir (örneğin yüksek lisans). Bu tür kredi sistemleri, gerekli öğrenme çıktılarının başarısından sonra verilecek kredilerin sayısını tespit eder. Gelişim kuralları, öğrencilerin gelişimsel bir tavır içinde birçok sayıdaki krediyi başarmayı, öğrenme yönteminde nasıl ilerlediğini tanımlar.

Krediler toplandıktan transkript kaydına geçilir, böylece öğrenciler eğitimsel yollarındaki her bir devreyi ne kadar başarabildiklerinin teyidinde ya da kaydına/kanıtına sahip olabilirler.

4.4 AKTS'de kredi transferi

[Temel özelliklerden:]

"Aynı ya da başka üniversite tarafından sunulan, bir programda verilen krediler başka bir programa transfer edilebilir. Bu transfer ancak, derece veren üniversite, kredileri ve ilgili öğrenme çıktılarını tanıyorsa gerçekleşebilir. Ortak kurumlar, dışarıda öğrenim görme süreleri konusunda önceden anlaşmalıdırlar."

Başarılı kredi transferinden sonra akademik kredilerin tanınması gerekir. Kredilerin tanınması, bir kurumun belirli öğrenme çıktılarına ulaştığı ve sundukları programlardan birinin başka bir kurumda değerlendirilip belirli koşulları sağladıkları bir süreçtir. Programların ve yüksek öğretim kurumlarına verilen farklılıklardan sonra farklı programlardaki tek eğitimsel öğelerin, öğrenme çıktılarının ve kredilerinin benzer olması olanaksızdır. Sonuç olarak, başka bir ortamda elde edilen kredilerin tanınması için esnek bir yaklaşım tavsiye edilmektedir.

¹³ Condoning is the term used when an examination board exempts a student from reassessment in a failed (or marginally failed) component if the other related components are passed with sufficiently high grades..

Kredilerin tanınmasında mükemmel bir eşitlikten, 'normal değerlendirme' aranır. Böyle bir 'normal değerlendirme' kredinin ya da yeterliliğin tamamlanmasına yol açan formal prosedürlerden çok, öğrenme çıktılarına bağlı olmalıdır¹⁴. Değerlendirme süreci açık olmalıdır.

Lizbon Tanıma Konvansiyon Kurulu tarafınca kabul edilen Yabancı Yeterliliklerin Değerlendirilmesindeki Prosedür ve Kriter Önerileri¹⁵:

Yabancı yeterliliklerin, yeterlilik için istenen tanınma ile tanınmanın araştırıldığı ülkenin yeterlilikleri arasında önemli bir fark olmadığı sürece onaylanması gerekir. Bu kuralı uygularken, araştırma yapılmalıdır:

(a) Yabancı yeterlilik ile değerlendirmeyi araştıran ülkenin yeterliliği arasındaki öğrenme çıktıları arasındaki farkı, başvuran tarafından istenen yabancı yeterliliklerin tanınmasının izin verilmesinde çok büyük önem oluşturur.

Değerlendirme, bir seviyedeki uygun öğrenme çıktıları için edinilen kredilerin sayısı anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle, öğrenme çıktıları için kurumlara verilen kredi sayılarını değiştirmektir. Örneğin pratikte, öğrenme çıktıları birbirine denkse bir üniversitedeki 4 AKTS kredi unsuru diğer bir üniversitedeki 5 AKTS kredi unsuru ile değiştirilebilir. Sonra, öğrenciye 5 AKTS kredisi verilir.

Kredi değerlendirme ve transferdeki kararlar, değerlendirme ve geçerlilik yoluyla olduğu kadar, başarılı olunan öğrenme çıktılarındaki güvenilir bilgiye dayanarak da, yeterlilik verme kurumu tarafından alınır. Üniversiteler, değerlendirme politikalarını bilinen ve kolayca ulaşılabilecek şekilde hazırlamalıdır.

AKTS'de kredi tanımı, Ders Listesi, Öğrenme Sözleşmesi ve Tanskrpt Kayıtları gibi AKTS temel belgelerle toplama ve transfer için kolaylaştırılmıştır (bölüm 6'ya bakınız).

4.4.1 AKTS ve dışarıda öğrenim görme süresi

Anlaşmalı öğrenci değişim durumu, üç maddeyi içine alır: Ev sahibi üniversite, misafir öğrenci kabul eden üniversite ve öğrenci. Bu üç unsur değişim süresinden evvel, değişim için Öğrenme Sözleşmesi imzalaması gerekir (bölüm 6.3.1) Bu durumlarda, eğer öğrenme sözleşmesinde belirtilen koşullar tamamlanmışsa, ev sahibi üniversite tarafından tanınan krediler hemen alınır.

Yurt dışında takip edilecek öğrenme unsurları, Öğrenme Sözleşmesi'nde sıralanmalıdır. Öğrencinin Öğrenme Sözleşmesi'nde özelleştirilmiş unsurlardan çok, öğrenme unsurları için kredi alması, ev sahibi üniversitenin bunları değerlendirip değerlendirmemesine bağlıdır. Öğrenciyle imzalanan öğrenim görme programındaki değişiklikler halinde, Öğrenme Sözleşmesi değiştirilebilir, fakat değiştirilen sürüm tekrar aynı üç unsurla (ev sahibi üniversite, misafir öğrenci kabul eden üniversite ve öğrenci) anlaşmalı bir zaman diliminde tekrar imzalanmalıdır.

EK programlar sistemindeki kredilerin tanımı, program kurallarının içinde belirtilmiştir. Eğer ek programların kuralları takip edilirse ve koşullar memnun edici olursa ortak kurumlardaki krediler otomatik olarak tanınacağı için, ek programlardaki değişim için Öğrenme Sözleşmeleri imzalamaya gerek kalmayabilir. Karşılıklı sözleşmeler çerçevesinde yurt dışında öğrenim görme süresinin nasıl düzenleneceği hakkında daha fazla bilgi, bu kılavuzun ek 2 kısmında bulunabilir.

¹⁴ Adam, S (2004) Final report and Recommendations of the Conference: Improving the recognition systems of degrees and study credit points in the European Higher Education Area.

http://www.aic.lv/rigaseminar/documents/Riga_Final_ReportP_S_Adam.pdf

¹⁵ For the full document see: Recommendation on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications¹⁵ as adopted by the Lisbon Recognition Convention Committee at its second meeting, Riga, 6 June 2001. http://www.coe.int/t/dg4/highereducation/Recognition/Criteria%20and%20procedures_EN.asp#TopOfPage

4.5 AKTS ve yaşam boyu öğrenme

[Temel özelliklerden:]

“AKTS formal yüksek eğitimde yaygın olarak kullanılmaktadır ve başka yaşam boyu öğrenme etkinliklerine uygulanabilir. Eğer öğrenciler öğrenme çıktılarını diğer öğrenme ortamlarında ya da sürelerde (formal ya da informal) başarmışlarsa, ilgili krediler başarılı değerlendirme, geçerlilik ya da bu öğrenme çıktılarının tanınmasından sonra verilebilir.”

AKTS'nin yaşam boyu öğrenmede kullanımı sadece temel yüksek öğretim derecelerinde yer almaz, (lisans, yüksek lisans ya da doktora) aynı zamanda öğrenme etkinlikleri gerektiren tüm etkinlik türleri ya da yüksek öğretim kurumları tarafından tanınan öğrenme çıktıları için öğrenme programlarının başarılarını ve açıklığını da artırır. Bu öğrenme çıktıları yeterlilik koşullarını karşıladığı zaman, verilen birçok AKTS kredisi ve tüm öğrenme başarılarının belgelenmesi, öğrencilere bu öğrenmeyi değerlendirmeye fırsat verir.

4.5.1 AKTS ve sürekli eğitim

Düzenli öğrenme programlarına kayıt olan öğrencilerin hepsi tüm gün okuyan öğrenciler değildir. Yetişkin öğrencilerin çoğu zorunlu bir şekilde özel bir yeterlilik gerektirmeyen 'bireysel' eğitimi takip etmektedirler. Yüksek eğitim kurumları yetişkin öğrencilerin ve/veya işverenlerin ihtiyaçlarını karşılamak ve bireysel öğrenme yollarını sağlamak için artan taleplerle karşılaşmaktadır.

AKTS'yi sürekli eğitim için kullanırken, kredi dağıtımı, kredi verilmesi ve transferi, kredi toplama uygulaması, aynı kurallar çerçevesindedir. Programların parçası olan öğelere dağıtılan krediler gibi, sürekli eğitime dağıtılan krediler de tahmini öğrenme çıktılarını başarmak için ihtiyaç duyulan tipik iş yüküne bağlıdır.

Sürekli eğitim için verilen krediler, öğrencinin isteğine ve/veya yeterliliğin verilmesindeki koşullara bağlı olarak tanınabilir ve yeterliliğe doğru toplanabilir ya da toplanmaz. Bazı öğrenciler sadece yeterlilik almayı istemeden belirli bir eğitimsel unsuru takip etmekle ilgilenemezler.

4.5.2 AKTS - formal olmayan ve informal öğrenmenin kabul edilmesi

İnsanlar sıklıkla değerli bilgileri yüksek öğretim kurumlarının dışında, diğer öğrenme etkinlikleri yoluyla, iş ortamında ya da yaşam deneyimiyle elde ederler. Üniversitelerin AKTS'yi kullanarak sağlayabileceği açıklık ve değerlendirme öğelerinden, geleneksel öğrencilerin yararlanmaması için hiçbir sebep yoktur.

Formal olmayan ve informal öğrenmenin tanınması, yüksek eğitim yeterliliğini almak isteyip de alamayanlar ya da bu eğitimi geleneksel yollarla almak istemeyenlere fırsat kapılarını aralamaktadır.

Yüksek öğretim kurumları, yeterlilikleri ya da unsurların şartlarını karşılaması koşuluyla bireysel çalışma, hobiler ya da iş deneyimi vasıtasıyla, yurt dışında formal öğrenme ortamıyla edinilen bu öğrenme sonuçları için kredi verme yetkisine sahip olmalıdır. Formal olmayan ve informal öğrenme, formal programın parçası olarak eklenen AKTS kredilerinin sayısına göre otomatik olarak takip edilmelidir. Verilen kredi sayıları, karşılaştırmalı öğrenme çıktıları ile resmi eğitimsel unsurlara verilen kredi sayıları ile aynı olmalıdır.

Kredilerin verilmesi, formal eğitimde olduğu gibi, öğrenme çıktılarının başarılanmasını doğrulamak için yapılan değerlendirmeden önce yapılmalıdır. Değerlendirme kriterleri ve ilgili metodlar, özel öğrenme etkinlikleri olmadan uygun seviyedeki gerekli öğrenme çıktılarının başarısını ölçmek için yapılandırılmalıdır.

Örneğin, sınıf içi konu tartışmaları artık değerlendirme olarak düşünölmeyecektir, diğer yandan bir grupla iletişim halindeyken öğrenme çıktılarına bağlı olarak tartışmalar yapılması daha uygun olacaktır.

Üniversiteler formal olmayan ya da informal öğrenmeler için uygulamalarını ve değerlendirme politikalarını yayınlamaya teşvik edilebilir. Bu politikalar değerlendirme sonuçlarında öğrencilere verilen dönüt ya da öğrencilerin başvuracağı olanaklar gibi unsurları içermelidir. Üniversiteler aynı zamanda tavsiye, danışma ve formal olmayan öğrenmenin tanınması için 'değerlendirme imkanları' yaratmak üzere cesaretlendirilebilir. Bunlar ulusal ve kurumsal uygulamalara bağlı olarak değişik biçimler alabilir (örneğin, tek yüksek öğretim kurumlarında ya da birkaç üniversitenin birleşimiyle oluşabilirler.)

Formal olmayan ve informal öğrenmenin tanınmasında prosedürler uygulanarak, yüksek öğretim kurumlarının sosyal boyutları güçlendirilir. Üniversiteler geleneksel olmayan öğrenme ortamlarının kapsamından ve profesyonel yaşamdan, öğrencilere hedeflerine ulaşma kolaylığını sağlar ve bu da böylelikle yaşam boyu öğrenmeyi gerçeğe dönüştürmeye katkıda bulunur.

Şekil 3 – Yaşam boyu öğrenme için kredi kullanma örneği – İskoç Yeterlilikleri ve Kredi Sistemi (SCQF)¹⁶

The SCQF talimatları formal olmayan ya da informal öğrenme geçerliliğinin kullanımını cesaretlendirir :

- kişisel ve kariyer gelişimi için (biçimlendirici değerlendirme)
- kredin verilmesi (belirleyici değerlendirme)

İkinci değerlendirme türü ve sonra bir öğrenci formal bir programa ya da yeterliliğe başlamadan önce gerçekleşen deneyim yoluyla edinilen kredi sınıflama öğrenimi değerlendirme gerektirir. Kredi sınıflama öğrenme kredi değeri vasıtasıyla oluşturulan süreçtir. Genel olarak bu, organizasyonda ya da kurumda ve özel bir programda öğrenciye verilebilen kredilerin sayısını öğrenciyi alan üniversitenin belirlediği anlamına gelir.

Kredilerin verilmesi sürecinde formal olmayan ya da informal öğrenmede üç aşama bulunur:

1. İlk tavsiye ve rehberlik (öğrenci için süreç ne gerektirir, formal olmayan/informal öğrenme için kredi sınırlılıkları nedir, öğrencilerin ve öğretmenin/rehberin sorumluluklarındaki görevler nedir, ve yeterlilikleri farklı yollardan öğrenmenin bedeli nedir?)
2. Destek (yansıtıcı süreç; öğrenme çıktılarını kavrama; kendi öğrenme çıktılarını belirleme ; kanıt toplama ve seçimi)
3. Değerlendirme (Öğrenme çıktıları ve değerlendirme kriterlerinin başarısı)
4. Kredi verilmesi (Formal öğrenmede verilen kredilerle aynı değerdedir)

¹⁶ This summary is based on the presentation by Ruth Whittaker, Caledonian Academy, Glasgow Caledonian University, made during the Bologna seminar on Learning Outcomes based Higher Education (21-22 February 2008, Edinburgh). The full presentation can be found on: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/Edinburgh2008.htm>

5 Kalite güvencesi ve AKTS

Kalite güvencesi için esas sorumluluk bütün üniversitelere düşmektedir¹⁷. İç kalite güvenceleri, yüksek öğretim kurumları tarafından alınan prosedürlerdir ve kurumlar yeterliliklerini karşılayan özellikleri ve programların niteliğini garanti etmek için bazı prosedürleri uygular. Kalite güvence temsilcisi tarafından yapılan dış kalite incelemeleri üniversitelere ve ortak kurumlara bilgi sağlamaktadır. İç kalite güvencesi ve dış kalite incelemesi, Avrupa Yüksek Eğitim Alanı Kalite Güvencesi Yönerge ve Standartlarını uygulamayı amaçlamaktadır¹⁸.

AKTS'nin Kalite Güvence Yönerge ve Standartları, özellikle 1.2 ve 1.7 standartlarının kullanımını şunu ifade eder:

- Üniversitelerin onay ve periyodik incelemeleri, eğitim programları ve verileri izlemesi için resmi mekanizmalarının olması gerekir.¹⁹ Kalite güvence programlarının ve verilerinin şunları içermesi gerekir:
 - Açıkça ifade edilmiş öğrenme çıktılarının geliştirilmesi ve yayınlanması.²⁰
 - Eğitim programının tasarımına ve içeriğine dikkat edilmesi.²¹
 - Üniversiteler sundukları programların ve verilerin nitel ve nicel olan, güncellenen, tarafsız ve nesnel bilgilerini düzenli bir şekilde yayınlamaları gerekir.²²

Yüksek öğretim kurumları tarafından kullanılan ve uygulanan AKTS'nin uygun süreçlerle kalite güvencesi yapılmalıdır (iç ve dış kalite incelemeleri, öğrencilerin dönütleri).

Şekil 4 – AKTS'de yararlı uygulama ve kalite güvencesi

AKTS'nin kalite güvencesi ve ilgili süreçleri düşünüldüğünde, yüksek öğretim kurumlarının kalite güvence sürecini tüm yüksek öğretim programları için garanti altına alması yararlı bir uygulama olacaktır.

- Eğitimsel unsurlar uygun öğrenme çıktıları açısından ifade edilir; bu unsurlar için net bilgi seviyeleri, krediler, ölçme ve değerlendirmeler elverişlidir.
- Çalışmalar resmi olarak eğitimsel unsurlara verilen kredilerin vaktinden evvel tamamlanabilir. (yani, iş yükünün yarıyıl, üç aylık dönem ya da akademik dönemlerle ilgili olması)
- Yıllık izleme, başarı modellerindeki her hangi bir değişikliği ve edinilen sonuçları inceler.
- Öğrenciler detaylı bilgi ve önerilerle donatılırlar, böylece her hangi bir çalışma için alınan uygun önkoşullara ve karşılıklı ön koşullara sahip olurlar.
- Öğrencilerin uygun olmayan seviyeyi tercih etmesine ya da daha önce almış olduğu seviyenin eğitimsel unsurları seçmesine müsaade edilmez²³.

¹⁷ *Realising the European Higher Education Area*. Communiqué of the Conference of Ministers responsible for Higher Education in Berlin on 19 September 2003.

¹⁸ European Association for Quality Assurance in Higher Education (2005) *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*:

<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/Standards-and-Guidelines-for-QA.pdf>

¹⁹ *Standards and Guidelines*, p. 16

²⁰ *Ibidem*, p.16

²¹ *Ibidem*, p.16

²² *Ibidem*, p.19

Değişim öğrencileri ve tanınma şu anlama gelir:

- Kredi transfer süreçleri, normal izleme, inceleme ve geçerlilik süreçlerinde yer alır.
- Kredi transfer ve tanınma konularından sorumlu olan uygun bir kadro atanır.
- Öğrenme Sözleşmeleri bütün durumlarda tamamlanır; sözleşmelerin gelişmelerinde ya da bunları izleyen değişimlerde, sağlıklı onay süreçlerine karşı hassas olunmalıdır.²⁴
- Değişim öğrencileri normal eğitimsel unsurları var olan Ders Listesinden alır. Öğrenciler, bu unsurlar için geçerliliği olan tüm den değerlendirilmiş sistemi seçerler ve ev sahibi öğrencilerle değerlendirilmeye alınırlar.
- Detaylı transkriptler, verilen kredilerle ve bu kredileri kaydederek sağlanır.
- Tanınma, onaylanmış öğrenme sözleşmesinin bir parçası olarak, başarıyla tamamlanmış unsurlardaki tüm kredilere verilmektedir; sonuçlar hemen yayınlanmalı ve iletilmelidir.
- Tarafsız prosedürler, verilen dereceleri değerlendirmek için mevcuttur, böylelikle dereceler – sadece krediler değil – edinilen her hangi bir final yeterliliğinde doğru bir şekilde yansıtılır.

²³ Prerequisites: required prior knowledge, usually defined in the form of the successful completion of other (previous) educational components. Co-requisites: educational components which require that some other components be undertaken at the same time or immediately following the successful achievement of the learning outcomes corresponding to that component.

²⁴ The notion of sensitive 'fair recognition' and not strict equivalence should be used in developing learning agreements, as associated with the 1997 *Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region*, Explanatory Report: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/165.htm>

6 AKTS temel belgeler

[Temel özelliklerden:]

“Diploma Eki’nde olduğu gibi kredi transferi ve toplama, AKTS temel belgelerinin kullanımlarıyla daha kolay hale gelir (Ders Listesi, Öğrenci Başvuru Formu, Öğrenme Sözleşmesi ve Transkript Kayıtları).”

Bu bölümde anlatılan AKTS temel belgeleri bütün öğrenciler (değişime katılan ve katılmayan öğrenciler), akademik ve idari personel, işverenler ve diğer iş ortakları için faydalı olarak kabul edilmiş ve yaygın olarak kullanılan bilgileri oluşturmuştur. AKTS temel belgelerini doğru bir şekilde kullanmak netliği garanti eder ve yüksek eğitimdeki kalitesi artırır.

Üniversiteler, gittikçe yaygınlaşan bilgisayarlı kayıt sistemleriyle öğrencilerin başarılarını, aynı zamanda AKTS temel belgeleri ve Diploma Eki gibi diğer belgeleri de kapsayan verileri sistematik bir şekilde kayıt altına alırlar.²⁵

6.1 Ders Listesi

İlk temel belge ders listesidir. Bu liste, üniversitede okuyan bütün öğrenciler için düzenli bir kılavuздur.

Listenin tam formatını üniversite kendisi belirler. Öğrenciler için genel bilgiyi akademik bilgiden ayırmak daha uygun olarak düşünülebilir. Yine de, bütün bilgiler detaylı, kullanışlı ve güncel olmalıdır. Listenin, üniversitenin websitesinde yayınlanması gerekir, böylece ilgili olan herkes bu listeye kolayca ulaşabilir. Öğrencilerin tercihlerini yapabilmeleri için listenin daha önceden yayınlanması gerekir.

Ders listesi için önerilen kontrol listesi içeriği aşağıda verilmiştir (bölüm 6.1.1). Kontrol listesi sağlanması gereken bilginin tüm kapsamını göstermektedir. Öğrencilere sunulan yeterliliklerin, program seviyelerinin ve mevcut öğrenme kaynaklarının iyi bir şekilde belgelenmiş ve kolayca anlaşılıyor olması gereklidir.

Bütün öğrenciler ya kurumsal ya da bölümsel/konu seviyesinde kendilerine önerilerde bulunabilecek birini belirleyebilmelidirler. Sonuç olarak liste, iletişime geçmek için ilgili kişilerin isimlerini; bu kişilerle nasıl, ne zaman ve nerede iletişime geçileceğine dair bilgileri içermelidir.

Açıklık ve ulaşılabilirlik kullanılan dillere eşit olarak uygulanır. Bu açıklığı uluslararası seviyede yükseltmek için websitesindeki yayını sadece ana dilde değil, aynı zamanda tercihen yaygın olarak kullanılan dillerden de yapmak gerekir.²⁶

6.1.1 Ders Listesi İçin Kontrol Listesi

Bölüm 1 – Üniversitedeki bilgiler:

- isim ve adres
- akademik takvim
- akademik yetkiler
- üniversitenin genel tanımı (tür ve statüsü)
- sunulan programların listesi

²⁵ The Diploma Supplement is also part of the package of Europass transparency tools. <http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/hornav/Introduction/navigate.action>

²⁶ The second language required for institutions applying for the ECTS label is English.

- genel kabul koşulları
- önceki öğrenmelerin tanınması için genel düzenlemeler (formal ve informal)
- genel kayıt prosedürleri
- gerçekleşmesi tahmini öğrenme çıktılarını başarmak için öğrenci iş yüküne bağlı olarak ihtiyaç duyulan AKTS kredi dağıtımı
- akademik rehberlik için düzenlemeler

Bölüm 2 – Eğitim programlarındaki bilgiler

Genel tanım:

- verilen yeterlilik
- yeterlilik seviyesi
- özel kabul koşulları
- önceki öğrenmelerin değerlendirilmesi için özel düzenlemeler (formal ve informal)
- yeterlilik koşulları ve düzenlemeler
- program profili
- temel öğrenme çıktıları
- örnek mezun mesleki profilleri
- ileri çalışmalara giriş
- kredilerle ders yapı diyagramı (her tüm akademik yıla 60 kredi)
- sınav yönetmeliği, değerlendirme ve puanlama
- mezuniyet koşulları
- okuma şekli (tüm gün, yarım gün, elektronik öğrenme...)
- eğitim programı sorumlusu ya da dengi

Bireysel ders ünitelerinin tanımı:

- ders ünite konusu
- ders ünite kodu
- ders ünitesinin türü (zorunlu, seçmeli)
- ders ünitesinin seviyesi (örneğin, birinci, ikinci ya da üçüncü seviye; uygunsa alt seviye)
- okuma yılı (uygunsa)
- ders ünitesinin alındığı dönem/üç aylık dönem
- dağıtılan AKTS kredilerinin sayıları
- öğretim elemanlarının isimleri
- ders ünitesinin öğrenme çıktıları
- öğrenim türü (yüz yüze, uzaktan öğrenme)
- önkoşullar ve karşılıklı ön koşullar
- tavsiye edilen seçmeli program kredileri
- ders içerikleri
- tavsiye edilen ya da zorunlu okuma
- planlanmış öğrenme etkinlikleri ve öğretim metodları
- değerlendirme metodları ve kriterleri
- dil öğretimi
- çalışma yerleri

Bölüm 3 – Öğrenciler için genel bilgiler:

- yaşam şartları
- barınma
- beslenme
- tıbbi imkanlar
- özel ilgi gerektiren öğrenciler için imkanlar
- sigorta
- öğrenciler için mali istek
- öğrenci işleri ofisi

- öğrenme imkanları
- uluslararası eğitim programları
- değişim öğrencileri için pratik bilgiler
- dil kursları
- stajyerlikler
- boş vakit ve spor için imkanlar
- öğrenci dernekleri

6.2 Öğrenci Başvuru Formu

AKTS öğrenci başvuru formu, başka bir üniversitede kısa bir süre öğrenim göreceğ olan değişim öğrencileri için geliştirilmiştir. Çalışmalarını başka bir üniversitede tamamlamak isteyen öğrenciler, ilgili üniversitenin düzenli prosedürlerine göre kayıt olmaları gerekir ve başvuru formlarının diğer türlerini de doldurmaları gerekir.

Öğrenci başvuru formu, bir öğrenciyi misafir eden üniversitenin değişim öğrencisi hakkında gerekli tüm bilgileri içerir. Eğer bir üniversite gelen öğrencilerden daha fazla bilgi isterse, bunu ayrıca talep edebilir.

Bu kılavuz, gerekli olan bilgiyi sağlamak amacıyla standart bir form ve örnek olarak doldurulmuş öğrenci başvuru formunu sunar (ek 4'e bakınız). Üniversiteler standart formu uyarlamayı seçebilirler (logolarını ve diğer özel bilgileri ekleyerek), fakat üniversiteler formun tüm maddelerini içerdiğinden ve sıranın takip edildiğinden emin olmalıdırlar.

6.3 Öğrenme Sözleşmesi

Yüksek öğretim kurumlarında, öğrenciler genellikle bir öğretim programına ve yıllık ya da dönemlik olacak şekilde birçok özel ders ünitelerine/modüllerine kayıt olurlar. Bu kayıt ev sahibi öğrenciler için bir öğrenme sözleşmesini temsil eder. Yüksek öğretim kurumu öğrenciyi kaydederek, dersleri vermekle ve tahmini öğrenme çıktılarının başarılmasına krediler vermekle bir anlaşmanın içerisinde girer.

6.3.1 Değişim öğrencileri için öğrenme sözleşmesi

AKTS öğrenme sözleşmesi, değişim deneyiminden önce anlaşma bağlantısını sağlamak üzere ilk olarak değişim öğrencileri için geliştirilmiştir. Öğrenme sözleşmeleri değişim öğrencileri için kullanıldığında, unsurlara dağıtılan AKTS kredileri ve kod numaralarıyla öğrencinin başka üniversitede almayı planladığı diğer eğitim unsurları, modüller ya da ders ünitelerinin listelerini içermektedir.

AKTS öğrenme sözleşmesi, dönemlik düzenlenir ya da tüm yıl için düzenlenir ve ev sahibi üniversite, misafir öğrenci kabul eden üniversite ve öğrenci tarafından imzalanmalıdır. İki üniversite adına imzalananlar resmi yetki dahilinde olmalıdır. Öğrenci misafir eden üniversite için sorumluluk, gelen öğrenciyi planlanmış ders üniteleri / modüller kapsamında kaydetmek ve onlara gerekli öğrenme etkinlikleri sağlamaktır; ev sahibi üniversite içinse başka üniversitede edinilen kredilerin onaylanmasını kabul etmektir. Bir öğrenciden, bireysel olarak akademik personel üyeleriyle akademik onay anlaşması yapması istenmemelidir. Transkript kayıtlarıyla birlikte öğrenme sözleşmesi, misafir öğrenci kabul eden üniversitede alınan öğretim programının detaylı değerlendirmesini garanti etmek için tasarlanmıştır.

Öğretim programının, değişim öğrencisinin gelmesinden sonra değiştirilmeye ihtiyacı vardır. Böyle durumlarda, öğrenme sözleşmesi mümkün olduğunca çabuk değiştirilmelidir ve üç kısma bölünmelidir: Ev sahibi üniversite, misafir öğrenci kabul eden üniversite ve öğrenci. Sadece bu yolla çalışma süresinin onaylanması garanti edilebilir.

Bu kılavuz, gerekli olan bilgiyi sağlamak amacıyla standart bir form ve örnek olarak doldurulmuş öğrenci başvuru formunu sunar (ek 4'e bakınız). Üniversiteler standart formu uyarlamayı seçebilirler (logolarını ve diğer özel bilgileri ekleyerek), fakat üniversiteler formun tüm maddelerini içerdiğinden ve sıranın takip edildiğinden emin olmalıdırlar.

6.3.2 İş Yerleştirmeleri için Öğrenme Sözleşmesi – Eğitim Sözleşmesi

Öğrenme sözleşmesindeki eğitim sözleşmesi programların gerekli parçası olan iş yerleştirmeleri için de gereklidir. Açıkça farklılıklar olsa da standart öğrenme sözleşmesi gibi aynı temel maddeleri içermelidirler.

Eğitim sözleşmesi iş yerinin yerini, yerleştirme süresini, alınan işi (meslek tanımı), öğrencinin haklarını ve görevlerini, tahmini öğrenme çıktılarını açıkça göstermelidir. Aynı zamanda, sözleşmenin tahmini öğrenme çıktılarına bağlı olarak hangi değerlendirmeyi seçeceğini ya da hangi değerlendirme kriterlerini kullanılacağı ve bundan kimin sorumlu olacağını belirtmesi gerekir (yani işe yerleştirenin (işveren) ve uygun olduğunda misafir öğrenci kabul eden üniversitenin rolü).

Eğitim sözleşmesi üç unsur tarafından tarafından imzalanmalıdır – öğrenci, ev sahibi eğitimsel kurum ve işe yerleştiren kişi ya da kurum (işveren). Sözleşmeye misafir öğrenci kabul eden bir üniversite de katılırsa, yine sözleşmeyi imzalaması beklenir. Esas sorumluluk yeterliliği veren üniversitenin elindedir. Sözleşme tahmini öğrenme çıktılarının başarılmasında verilen AKTS kredilerinin sayısını göstermelidir.

Bu kılavuz, gerekli olan bilgiyi sağlamak amacıyla standart bir form ve örnek olarak doldurulmuş öğrenci başvuru formunu sunar (ek 4'e bakınız). Üniversiteler standart formu uyarlamayı seçebilirler (logolarını ve diğer özel bilgileri ekleyerek), fakat üniversiteler formun tüm maddelerini içerdiğinden ve sıranın takip edildiğinden emin olmalıdırlar.

6.4 Transkript Kayıtları

Birçok üniversite her dönemin ya da yılın sonunda her öğrenci için transkript kayıtları oluşturur. Bu kayıtlar, öğrenci ve üniversite için önemli bir belgedir. Bu belge öğrenci ilerlemelerinin doğru ve güncel kaydını, alınan eğitimsel unsurları, başarılı olunan AKTS kredilerinin sayılarını ve alınan notları kanıtlar. AKTS transkript kayıtları, onaylanmış formattaki tasdiknamedir. Bu belge, kayıt gelişiminin ve değerlendirmenin kanıtını sağlayan önemli bir resmi belgedir.

Ev sahibi üniversite, değişim öğrencileri için öncelikli olarak transkript kayıtlarını çıkarır. Tamamlanmış olan seviye, edinilen sonuçlar ve eğitimsel unsurlar hakkında bilgi vermek amacıyla bu belgeleri, öğrenciler yurtdışına gitmeden önce misafir öğrenci kabul eden üniversiteye yollar. Daha sonra, misafir öğrenci kabul eden üniversite gelen her öğrenci için başka transkript kayıtları çıkarır ve işin resmen tamamlandığını, verilen kredileri ve değişim süresinde alınan yerel notları belgelemek için eğitim programının sonunda bu belgeleri ev sahibi üniversiteye yollar.

Transkript bütün öğrencilerin gelişimini kaydetmek ve öğrenme başarılarını değerlendirmek için önemli bir belge olduğu için, onu oluşturmada kimin sorumlu olacağını, nasıl çıkarılacağını ve teslim edileceğini belirlemek çok önemlidir.

Bu kılavuz, gerekli olan bilgiyi sağlamak amacıyla standart bir form ve örnek olarak doldurulmuş öğrenci başvuru formunu sunar (ek 4'e bakınız). Üniversiteler standart formu uyarlamayı seçebilirler (logolarını ve diğer özel bilgileri ekleyerek), fakat formun tüm maddelerini içerdiğinden ve sıranın takip edildiğinden emin olmalıdırlar.

7 Detaylı okuma için kaynakça

7.1 Kredi ve yeterlilik sistemleri

Avrupa Belgeleri:

- *The framework of qualifications for the European Higher Education Area*
<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/QF-EHEA-May2005.pdf>

Background report: *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*, Ministry of Science, Technology and Innovation, 2005

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf

- *Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning*
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF>

Other information on the EQF:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm#doc

- *Convention on the recognition of qualifications concerning higher education in the European region* (CETS 165, 1997)
<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=165&CL=EN>
[G](http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/165.htm)

Explanatory report on the Convention:

<http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/165.htm>

Avrupa Seviyesindeki Yayınlar:

- *Tuning Educational Structures in Europe* (2007)
http://tuning.unideusto.org/tuningeu/images/stories/template/General_Brochure_final_version.pdf

Further information and outcomes of the Tuning project:

<http://unideusto.org/tuning>

Gerekli Bologna Seminer Raporları:

- Bologna Seminar on 'Development of a Common Understanding of Learning Outcomes and ECTS' Porto, Portugal, 19-20 June 2008 *Final Report and Recommendations*
http://portobologna.up.pt/documents/BS_P_Report_20080915_FINAL.pdf

Seminerdeki Detaylı Bilgiler (girdiler, sunular):

<http://portobologna.up.pt/>

- Bologna Seminar on 'ECTS based on learning outcomes and student workload' Moscow, Russia, 17-18 April 2008 *Conclusions*
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Moscow_April2008_conclusions_final.pdf
- Wagenaar, Robert (2006) 'An Introduction to the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)', in: EUA, *Bologna Handbook. Making Bologna Work*. Berlin: European University Association

<http://www.eua.be/publications/bologna-handbook/>

- Le Mouillour, Isabelle, commissioned by Cedefop (2005) *European approaches to credit (transfer) systems in VET*. Cedefop Dossier 12. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities
http://www.trainingvillage.gr/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/424/6014_en.pdf
- Adam, Stephen (2004) *Improving the recognition system of degrees and study credit points in the European Higher Education Area*. Bologna Seminar on Recognition, University of Latvia, Riga, 3-4 December 2004, organised by Latvian authorities and the Council of Europe, supported by the EU Socrates programme. Final report and recommendations of the conference.
http://www.aic.lv/rigaseminar/documents/Riga_Final_ReportP_S_Adam.pdf
- European Association for Quality Assurance in Higher Education (2005) *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*. Helsinki: European Association for Quality Assurance in Higher Education
<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/Standards-and-Guidelines-for-QA.pdf>
- Gehmlich, Volker (2006) 'The Added Value of Using ECTS' in: EUA, *Bologna Handbook. Making Bologna Work*. Berlin: European University Association
<http://www.eua.be/publications/bologna-handbook/>

7.2 Eğitim Programı Planı

Volker Gehmlich, Andy Gibbs, Raimonda Markeviciene, Terence Mitchell, Graeme Roberts, Anne Siltala, Marina Steinmann (2008) *Yes! Go! A Practical Guide to Designing Degree Programmes with Integrated Transnational Mobility*, DAAD

7.3 Öğrenme Çıktıları

- Bologna Seminar on 'Learning Outcomes Based Higher Education - The Scottish Experience' Edinburgh, UK, 21-22 February 2008 *Conclusions and Recommendations*
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_Final_Conclusions_and_Recommendations.pdf
Son Rapor
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_final_report.pdf
Seminerdeki Detaylı Bilgiler (girdiler, sunular):
<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/Edinburgh2008.htm>
- Adam, Stephen (2008) *Learning Outcomes Current Developments in Europe: Update on the Issues and Applications of Learning Outcomes Associated with the Bologna Process*. Edinburgh: Scottish Government
Presented to the Bologna Seminar: Learning outcomes based higher education: the Scottish Experience (February 2008, Edinburgh).

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/BolognaSeminars/documents/Edinburgh/Edinburgh_Feb08_Adams.pdf

- Adam, Stephen (2004) *Using Learning Outcomes: A consideration of the nature, role, application and implications for European education of employing learning outcomes at the local, national and international levels*

<http://www.pedagogy.ir/images/pdf/using-learning-outcomes-eu.pdf>

- Kennedy, Declan, Hyland, Aine, and Ryan, Norma (2006) 'Writing and Using Learning Outcomes: A Practical Guide' in: EUA, *Bologna Handbook. Making Bologna Work*. Berlin: European University Association

<http://www.bologna.msmt.cz/files/learning-outcomes.pdf>

Presented to the Bologna Seminar: Using Learning Outcomes (July 2004, Edinburgh).

http://www.bologna-bergen2005.no/EN/Bol_sem/Seminars/040701-02Edinburgh/040620LEARNING_OUTCOMES-Adams.pdf

- Cedefop (2008) *The Shift to Learning Outcomes: Conceptual, political and practical developments in Europe*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities

Synthesis:

http://www.trainingvillage.gr/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/494/4079_en.pdf

The full report is to be published.

7.4 **Ulusal yayınlar**

Her ülke ulusal yeterlilik ve kredi sistemleri hakkında bilgi yayınlamıştır ya da yayınlama aşamasındadır. İskoçya ve İrlanda bunlara iki örnektir.

- The Scottish Credit and Qualifications Framework
<http://www.scf.org.uk>
- National Qualifications Authority of Ireland – National Framework of Qualifications
<http://www.nfq.ie/nfq/en/index.html>
- HRK (2007) *Bologna Reader II, Neue Texte und Hilfestellungen zur Umsetzung der Ziele des Bologna-Prozesses an deutschen Hochschulen*, Bonn
http://www.hrk.de/bologna/de/Bologna_Reader_gesamt.pdf
- Gehmlich, Volker (2008) *Die Einführung eines Nationalen Qualifikationsrahmens in Deutschland – DQR – Untersuchung der Möglichkeiten für den Bereich des formalen Lernens*, Osnabrück : Univ., Fak. für Wirtschafts- und Sozialwiss
- Meijers, van Overveld, Perrenet with the co-operation of Borghuis and Mutsaers (2005) *Criteria for Academic Bachelor's and Master's Curricula*
http://www.jointquality.nl/content/descriptors/AC_English_Gweb.pdf
- Hildbrand, Tresp, Jäger Tückmantel (2008) *The Curricula Reform at Swiss Institutes of Higher Education: An Analysis of the Current State and Perspectives in the Bologna Reform*

www.crus.ch/dms.php?id=5499

8 Sözlük

Aşağıdaki sözlük AKTS kullanım kılavuzunda kullanılan terminolojiyi tanımlar.

Accumulation (Toplama)	Verilen kredilerin eğitimsel unsurlarının ya da diğer öğrenme etkinliklerinin, öğrenme çıktılarında başarılı olunması sonucu gelişen kredi toplama süreci
Allocation of Credit (Kredi Dağıtımı)	Birçok kredinin yeterliliklere/programlara ya da eğitimsel unsurlara dağıtılması
Assessment (Değerlendirme)	Öğrencilerin beklenen öğrenme çıktılarını başarmasının değerlendirilmesinde kullanılan metodlar kapsamının tümü (yazılı, sözlü ve uygulamalı testler/sınavlar, projeler ve portföyler)
Assessment criteria (Değerlendirme Kriterleri)	Öğrenme çıktısının başarılı olduğunu göstermek için öğrencinin yapması beklenen tanımlar
Award of Credit (Kredinin Verilmesi)	Bir unsura ya da yeterliliğe atanan kredi sayılarının öğrencilere verilmesi. Kredinin verilmesi, öğrencilerin öğrenme çıktılarının değerlendirilmesine ve eğitimsel unsur ya da yeterlilik için gerekli olan koşulları sağlanmasına imkan verir.
Competences (Yeterlikler)	Bilişsel ve bilişötesi becerilerin, bilgilerin ve kavramanın, kişilerarası, entelektüel ve uygulamalı becerilerin, ahlaki değer ve tutumların dinamik bir bileşimidir. Yeterlikleri desteklemek bütün eğitimsel programların amacıdır. Yeterlikler bir dersin tüm ünitelerinde geliştirilir ve programların çeşitli dönemlerinde değerlendirilir. Bazı yeterlikler konu alanı ile ilgilidir (belli bir çalışma alanına has), diğerleri geneldir (her hangi bir dersin seviyesinin genel olması).
Condoning (Af)	Eğer ilgili diğer krediler yeterince yüksek notlarla geçilmişse, sınav kurulu bir öğrenciyi başarısız olduğu bir kredide (ya da marjinal bir şekilde kalma) yeniden değerlendirmede muaf tutar, buna af denir.
Contact Hour (Etkinlik saatleri)	Öğretim kadrosu rehberliğinde öğrenciler tarafından yapılan etkinliklerde harcanan saatler (tipik olarak 45-60 dakikalık süre)
Credit (ECTS) Kredi (AKTS)	Belirli bir seviyedeki öğrenme sürecinin tahmini çıktıları başarmak için öğrencilerin iş yükü ihtiyacına bağlı olarak öğrenme miktarını ifade eden nitelikli araçlardır.

Cycle(seviye)	Avrupa Yüksek Eğitim Alanındaki tüm yeterlilikler üç seviyede yer alır. 1999'daki Bolonya Bildirisindeki belirtilen amaçlardan birinde seviye "iki seviyeli, lisans ve yüksek lisans, sistemin kabul edilmesi" olarak tanımlanmıştır. 2003'deki doktora çalışmaları da Bolonya yapısında yer almıştır ve üçüncü seviye olarak alınmıştır.
Cycle(Level) Descriptors (Seviye Terim Tanımlayıcıları)	Her üç seviyenin ayrıntılı tahmini çıktılarının genel ifadeleridir. Genel seviye tanımlayıcı terimlerinin iyi bir örneği AKTS ile birlikte Avrupa Yüksek Eğitim Alan kurumlarından birine hizmet veren Dublin Terim Tanımlayıcılarıdır.
Educational Component (Eğitimsel Unsur)	Bireysel içerikli ve resmi olarak yapılandırılmış öğrenme deneyimidir (ders ünitesi, modül, seminer, çalışma ortamı).
Formal learning (Formal Öğrenme)	Eğitim ve öğretim kurumları tarafından sağlanan ve belgelendirilen tipik öğrenmedir (öğrenme hedefleri, süresi ya da desteğiyle). Öğrenci açısından formal öğrenme kasıtlıdır.
Informal learning (İnformal Öğrenme)	Boş zamanla, aileyle ya da işle ilgili olan günlük yaşam etkinliklerinden sonuçlanan öğrenmedir. Yapılandırılmamıştır (öğrenme hedefleri, süresi ya da desteğiyle) ve tipik olarak belgelendirilmez. İnformal öğrenme kasıtlı olabilir fakat, birçok durumda kasıtlı değildir (ya da tesadüfi/rastgele).
Learner (Öğrenci)	Öğrenme sürecinde yer alan bireydir (formal, formal olmayan ya da informal öğrenme).
Learner-centred (approach or system) (Öğrenci merkezli) (yaklaşım ya da sistem)	Öğrenme programlarının tasarımını destekleyen, öğrencilerin başarılarına odaklanan, farklı öğrencilerin önceliklerini sağlayan ve öğrencilerin iş yüküyle tutarlı olan (öğrenme programının süresiyle uygun olan iş yükü) yaklaşım ya da sistemdir. Öğrencilerin içerik, yöntem, hız ve öğrenme ortamı seçiminde büyük ölçüde katılımını sağlar.
Learning Outcomes (Öğrenme Çıktıları)	Öğrenme çıktıları bir öğrencinin başarılı bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra ne bilmek istediğini, ne anladığını ve ne yapabileceğini tanımlar.
Level Descriptor (Seviye Terim Tanımlayıcıları)	Yeterlilikler taslağındaki belirli bir seviyede verilen yeterliliklerde öğrencilerin tipik başarılarının genel ifadeleridir.

Module (Modül)	Her ders ünitesindeki aynı sayıdaki ya da çoklu krediyi içeren bir sistemdeki ders ünitesidir.
Non-formal learning (formal olmayan öğrenme)	Eğitim ya da öğretim kurumları tarafından verilmeyen ve tipik olarak belge gerektirmeyen öğrenmedir. Buna rağmen, yapılandırılmıştır (öğrenme hedefleri, süresi ya da desteğiyle). Formal olmayan öğrenme öğrenci açısından kasıtlıdır.
Programme (Program) (educational)(Eğitimsel)	Öğrenme çıktılarına bağlı olarak verilen özel yeterliliklerin değerlendirilmesindeki bir takım eğitim unsurlarıdır.
Progression (Gelişme)	Bir yeterlilik seviyesinden diğerine geçmeyi sağlayan ve öğrencinin şu anda sahip olduğundan daha yüksek bir seviyedeki eğitimsel programlara giriş için yeterlilikler hazırlayan süreçtir.
Progression rules (Gelişme Kuralları)	Öğrencilerin yeterlilikteki gelişimini ve diğer yeterliliklere doğru gelişimindeki koşulları tanımlayan bir takım kurallardır.
Qualification (Yeterlilik)	Her hangi bir derece, diploma ya da başka bir sertifika. Değerlendirilmiş bir öğretim programının başarılı bir şekilde tamamlandığını kanıtlayan, uzman yetkili tarafından verilen her hangi bir derece, diploma ya da başka bir sertifika.
National Qualifications Framework (Ulusal Yeterlilikler Sistemi) (higher education) (yüksek öğretim)	Ulusal seviyede veya eğitim sistemi seviyesinde algılanan ve tüm yeterlilikler vasıtasıyla yüksek öğretimde oluşan diğer öğrenme başarıları olarak tanımlanabilir.
Quality Assurance (Kalite Güvencesi)	Eğitimsel programların ve verilen kredilerin niteliğini, kurum ve ulus olarak kabul etme sürecidir.
Recognition of credit (Kredinin Onaylanması)	Bir üniversitenin başarılı ve değerlendirilen öğrenme çıktılarının başka bir üniversitede yeterliliğini, unsurunu, özel bir programının koşullarını (bazılarını ya da hepsini) karşıladığını tasdik etme sürecidir.
Recognition of non-formal and informal learning (Resmi olmayan ve informal öğrenmenin onaylanması)	Bir üniversitenin başarılı ve değerlendirilen öğrenme çıktılarının başka bir öğrenme şeklinde (formal olmayan ve informal olmayan, unsurunu, özel bir programının koşullarını (bazılarını ya da hepsini) karşıladığını tasdik etme sürecidir.
Student (Öğrenci)	Formal eğitim programına kaydolmuş öğrenci.

Transfer (Transfer)	Transfer bir öğrenme ortamında verilen kredilerin değerlendirilmesi, başka bir ortamda ise yeterlilik edinme amaçları kapsamında kredilerin verilme sürecidir.
Workload (İş yükü)	Tahmini öğrenme çıktılarına ulaşması gereken öğrencilerin tüm öğrenme faaliyetlerini (konferanslar, seminerler, projeler, uygulamalı çalışma, bireysel çalışma ve sınavlar vb...) tamamlaması için genel olarak ihtiyaç duyduğu zaman göstergesidir.

Ek 1 – Öğrencilerin AKTS'yi kullanmadaki bakış açıları

AKTS'nin amaçlarından biri, öğrencilerin öğrenme sürecindeki kapasitelerini, hedeflerini ve başarılarını garanti etmektir. AKTS uygulanırken öğrencilerin korunması gerekir ve onlara adil davranmak gerekir.

AKTS kullanılan bir üniversitede öğrenciler şunları hak etmeyi beklerler:

- Eğitim programını net olarak tanımlayan, tahmini öğrenme çıktılarını ve unsurlarını; **AKTS kredilerini** içeren **ders listesi**,
- Tahmini öğrenme çıktılarıyla ve iş yüküyle tutarlı olan **değerlendirme metodları**,
- Önceden ulaşılabilen metodların değerlendirilmesi hakkında **bilgiler**,
- Gerekli değerlendirme prosedürü başarıyla yapıldıktan sonra her eğitimsel unsura dağıtılan **AKTS kredilerinin verilme sayısı**,
- Hesaplanan iş yükünü ve kredi dağıtımını periyodik katılımlarla **izleme ve gözden geçirme**,
- AKTS uygulama sürecindeki öğrenci temsilcilerinin **katılımı**,
- **Rehberlik** ve destek için olanaklar,
- Daha çok öğrenme için dikkate alınan, diğer üniversitelerden krediler ya da formal olmayan ya da informal öğrenme gibi **önceki öğrenme başarılarına** sahip olma fırsatı,
- Başarılı bir şekilde tamamlanan unsurlara kredi verilmezse akademik başvuru hakkı.

Değişim durumlarında:

- Değerlendirme prosedürlerini kopyalamadan öğrenme sözleşmesi ile bağlı olarak,²⁷ dışarıda öğrenim görme süresinde ya da öğrenme sözleşmesine bağlı olan başka bir üniversitede ev sahibi üniversiteden başarılı olunan krediler için - **ayrıntılı akademik değerlendirme**,
- Dışarıda öğrenim görme süresinde ya da başka bir üniversitede olmaksızın Öğrenme Sözleşmesi – öğrenim görme süresi içinde verilen kredilerin **adil değerlendirilmesi** ve yeterlilik verilmesi bakımından **göz önüne alınması**,
- Ev sahibi üniversite tarafından verilen notların, misafir öğrenci kabul eden üniversite tarafından dikkatlice ve adilce göz önüne alması.

Formal olmayan ve informal öğrenmenin değerlendirmesi durumlarında:

- Karşılaştırılabilir öğrenme çıktılarıyla formal eğitimsel unsurlara **aynı sayıda kredi verilmesi**.

²⁷ http://ec.europa.eu/education/archive/million/charter_en.pdf

Ek 2 – Karşılıklı anlaşmalar sisteminde yurtdışı öğrenim sürecinin tanıtılması için üniversite yönergeleri

Ortak üniversiteler seçme

Üniversitelerle değişim anlaşması yapılması önerilmektedir:

- Programlarında eşit tanımlar sunan , krediler , öğrenme çıktıları, öğretim/öğrenim yaklaşımları ve değerlendirme metodları içeren üniversiteler,
- Öğrencilerinizin standartlarını eşit düşünürseniz, onların öğrenme ve değerlendirme prosedürlerini, değerlendirme ya da daha fazla çalışma yapmadan kabul edebilirsiniz.

Sözleşmeler sadece benzer programları sunan üniversitelerle değil, aynı zamanda sizin programlarınızı tamamlamayı sağlayan üniversitelerle de yapılmalıdır, böylelikle öğrencileriniz daha fazla fırsattan yararlanabilirler.

Programlardaki değişimin birleşimi

Eğitim programınızdaki değişimi yapılandırmak için:

- Size dışarıda öğrenim görme süresinin ne zaman uygun olacağını (değişim penceresi) programdan belirleyin (dönemi ya da yılı),
- O dönemdeki/yıldaki eğitimsel unsurların öğrenme çıktılarına dışarı ülkeden daha kolay ulaşılabilen bir program seçin (örneğin, dil kusurları, uluslararası ya da karşılaştırmalı dersler, ek/seçmeli dersler, tez hazırlıkları, çalışma ortamları, vs...),
- Benzer, tamamlayıcı ve tutarlı öğrenme çıktılarının başarılı olduğu ortak üniversitelerde, bölümleri ya da eğitim programlarını saptayın.

Akademik sorumlulukların dağıtımı

Her bölüme ya da konu alanına yetkili bir öğretim üyesi atayın:

- Öğrencilerin öğrenim programlarını onaylayın ve bu programları ihtiyaç duyulan şekilde değiştirin (öğrenme sözleşmesini imzalayın),
- Sorumlu akademik kuruluşun adına, bu tür programların ayrıntılı bir şekilde değerlendirildiğinin güvencesini verin (onaylama formunu imzalayın).

Dışarı ülkelere tek giden öğrencilerle iletişim kurma

Öğrenci ayrılmadan önce, sorumlu personel üyesi:

- Öğrenciyle konuşup bir dönemlik ya da yıllık (30 ya da 60 kredilik civarında) dışarıda öğrenim görmeyi içeren öğrenme sözleşmesini onaylar; bu program ev sahibi üniversitedeki programla benzer olarak, tamamlayıcı ya da tutarlı öğrenme çıktılarına sahiptir fakat, aynı içeriğe sahip olması gerekmez.
- Onaylanmış öğrenme programındaki dışarda edinilmiş kredilerin tümüyle onaylanacağını, ev sahibi programa transfer edileceğini ve yeterlilik koşullarını karşılamak için kullanılacağını önceden bildirir.

Öğrenci döndüğünde, sorumlu yönetici:

- Dışardaki öğrenim programında edinilen kredileri (transkript kayıtları) öğrencinin esas kendi resmi öğrenme programına, öğrenme etkinliklerini gösteren orjinal ismiyle transfer eder; daha sonra diploma ekine kredilerin nereden alındıklarını belirten üniversite belgesini dahil eder,

- Öğrenme sözleşmesinde daha evvel belirtilen, özel eğitim programı koşullarını karşılamak üzere dışarıda toplanan kredileri kullanır; dışarıda edinilen kredileri ek krediler olarak onaylamak akademik değerlendirmeyi tam karşılamayacaktır ve öğrenci 30/60 krediden fazla krediyle geri gelirse ek kredi onayı ancak o zaman uygulanmalıdır.

Ek 3 – AKTS Not Tablosu

Giriş

Bu ekin birinci kısmı, notların çevrimi ve yorumlanması için güvenilir bir sistem tasarlamada yapılan girişimleri anlatmaktadır. İkinci kısım basitleştirilmiş bir sistem olan "AKTS not tablosunu" anlatmaktadır. Basitleştirilmiş sistem, önceki sürümün üzerine oluşturulmuştur ve daha önceki gibi Avrupa'nın dışındaki bir çok üniversitede faydalı bir uygulama olan bu uygulama, üniversitelerin uygulamalı notların ve kültürün kaydını tutmayı zorunlu kılar. AKTS not tablosu, üniversitelere adil transfer yapmayı ve değişim öğrencilerinin notlarının onaylanmasına dair garanti verir. Yeni sürümde kullanıcı yorumlarına cevap verilmektedir.

Geçmiş

Avrupa eğitim sistemlerinin eğitsel ve kültürel geleneklerinin köklerine dayanan, farklı yaklaşımlardaki not sistemleri geliştirdikleri iyi bilinmektedir. Buna ek olarak, sadece farklı puanlama ölçeklerine sahip oldukları değil aynı zamanda bu ölçekleri çeşitli kurumlarda ve konu alanlarında kullandıkları vurgulanmaktadır. Bu farklılıklara saygı duymak gerekliken, diğer yandan onları Avrupa Yüksek Eğitim Alanında açık hale getirmek de önemlidir; böylece bütün ülkelerdeki, kurumlardaki ya da konu alanlarındaki atfedilen notlar net bir şekilde anlaşılabilir ve gerektiğinde farklı kültürel geçmişlerle karşılaştırılır. Krediler bir kurumdan/şehirden diğerine transfer edildiğinde burslar ya da diğer imkanlar performans seviyesine bağlı olabileceği için, değişim öğrencilerinin notlarında adil işlem yapılması gerekir. Performans düzeyinin açıklığı kendi ülkelerinde ya da başka ülkede bir işe başvurabilmek üzere mezun öğrenciler için eşit derecede önemlidir.

Bu sorunun üstesinden gelmek için ulusal ölçeklerine ek olarak geçen yıllardaki AKTS yönergeleri, Avrupa üniversitelerinin Avrupa not ölçeğini başka not sistemlerinde yorumlama aracı olarak kullanabileceğini önermiştir. Bu tür Avrupa ölçeği, ulusal ölçeğin o şartlarda fiilen nasıl kullanıldığını gösteren ve diğer üniversitenin paralel programındaki notların istatistiksel dağılımının karşılaştırılmasına izin veren her programdaki geçme notların istatistiksel dağılımına dayandırılmıştır.

İlk etapta notlarını daha saydam hale getirmek için planda yer almak isteyen üniversitelerde, AKTS ölçek uygulaması için istatistiksel veri toplanması gerekmektedir. Eğitim sistemlerinde öğrencilerin yer aldığı her ders ünitesi/modülü standart bir prosedürdü ve istatistiksel veri notun elde edildiği çok kalabalık bir grupta sağlanabiliyordu. Başka durumlarda, istatistiksel dağılım iki ya da üç yıl önce özel bir referans grubuna verilen notlara dayanmıştır – homojen programların grubu ya da tek bir program – bu gruptan tutarlı bir not örneği türetilir. Avrupa'daki üniversitelerin bir çoğundan toplanan bu veriler, ulusal not ölçeklerinin fiilen nasıl kullanıldıklarını göstermiştir. Örneğin, Fransa üniversitelerindeki öğretim elemanları daha çok, sürekli olarak ölçeklerinin yarısından daha azını, İtalyan meslektaşları ise yarısından çok daha fazlasını kullanmaktadırlar. Konu alanı olarak, birçok İtalyan üniversitesinden gelen veriler mühendislikteki öğretim elemanlarının beşeri bilimlerdeki öğretim elemanlarından daha az not alma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Bu örnekler, izlenimci bir esasta faydacılar tarafından zaten farkedilmiş olsa bile, onların istatistiksel kanıtla desteklendiğini görmek ilginçtir. Özel bir referans grubu için geliştirilen not dağılım tablosu yeni alınan bir tek not için kendi içinde yer almaya izin verir, böylece öğrencilerin benzer durumlarda başka koşullarda karşılaştırma yapmasına ve öğrencinin performans seviyesinin anlaşılmasına imkan tanır.

AKTS not ölçeğinin uygulanmasındaki ikinci basamak, her örnek gruptaki istatistiksel dağılım eğrisinde 5 bölüme ayrılmıştır (% 10 en üst, % 25 sonraki, %30 sonraki, %25 sonraki, %10 en düşük). Aynı zamanda A, B, C, D, E diye de adlandırılırlar ve bunlar notların doğrudan çevrilmesine yardımcı olur. Eğer istatistiksel veri tabanlıysa, örneğin bir

Fransız derece programında, “14” notu en üst seviye öğrencilerinin %10’u tarafından alınmıştır, AKTS A derecesi “14” notu ile birlikte öğrencinin transkriptine eklenebilir. Böylelikle, Fransız “14” notunun o programda alınan en iyi derecelerden biri olduğu anlaşılmıştır, Ayrıca bir transkript belgesine A notunun eklenebileceği görülmüş, başka bir not sistemi olan İtalyan sistemiyle de karşılaştırma yapılabileceği anlaşılmıştır (İtalyan sisteminde 30 notu).

Geçen yıllarda AKTS'nin rehberliğinde yapılan 5'lik not ölçeğinin, yukarıda kanıtlanan ikinci basamağının oldukça iddialı olduğu ve uygulaması zor olduğu söylenebilir, ulusal not sistemlerindeki sadece 5 ya da daha az geçen notlarda uygulama yapmak zor olabilir. Bu notlara, AKTS ölçeği tarafından sağlanan önceden belirlenmiş yüzde yapısı hemen hemen hiç uymamaktadır. Aslında, AKTS ölçeğinin Avrupa üniversiteleri tarafından kullanımı oldukça kısıtlıdır.

Basitleştirilmiş sistem: AKTS Not Tablosu

Avrupa derecelerinin işlemlerini kolaylaştırmak için 5'lik sistemin birinci basamağına odaklanarak “AKTS not tablosunun” kullanılmasını öneririz. Böylece sadece kendi notlarının istatistiksel dağılımını standart bir tabloda sağlamak durumunda kalırlar. Sonuç olarak, önceden belirlenmiş yüzde yapısına bağlı olan AKTS not ölçeği homojen programlar grubu ya da her derece için tamamlanan basit bir istatistiksel tabloyla değiştirilir.

Diğer bir deyişle, standart bir dağılım ölçeğindeki var olan not uygulamalarına uymaya çalışmak yerine, üniversitelerin sadece her ‘yerel’ notu alan öğrencilerin mevcut yüzdelerini belirlemeleri gerekir.

Örneğin:

T	Ulusal/kurumsal not	Örnek gruptaki verilen toplam kredi sayısı	Toplam sayının yüzdesi
h	10	50	5%
i	9	100	10%
s	8	350	35%
E	7	300	30%
C	6	200	20%
T		1,000	100%
S			
K			

Kurumsal kayıtlarda kolayca ulaşılabilen, ilgili örnek gruba verilen verilerden **bu AKTS not tablosunun** her hangi bir boyutu ulusal not ölçekleri için üretilebilir. Transkript kayıtlarında ve öğrencilerin diploma eklerinde yer almasıyla, tablo onlara verilen her notun çevrimini kolaylaştıracak ve daha fazla hesaplamaya ihtiyaç duyulmayacaktır.

Yeni **AKTS not tablosu**, iki ya da daha fazla not sisteminin ve kültürlerinin daha açık olarak karşılaştırılmasına izin verir. Bu, başka bir örnekle gösterilebilir:

Ulusal/ Kurumsal not Üke/ A sistemi	Not yüzdesi*		Ulusal/ Kurumsal not Ülke/ B sistemi	Not yüzdesi*
30 lode	5.6%		1	20%
30	15.7%		2	35%

29	0.5%		3	25%
28	12.3%		4	20%
27	11.8%			
26	9.0%			
25	8.2%			
24	11.3%			
23	2.7%			
22	6.0%			
21	2.3%			
20	5.7%			
19	1.9%			
18	6.9%			
Toplam	100%			100%

* Derece programında iki yıl önce verilen notların toplam sayısına bağlı kalınmıştır.

Bu örnekten, A sistemindeki 30 notunun B'ye çevrilmesi gerektiğini görüyoruz. B'nin 2 notu ülkenin ya da A sisteminin 26-29'una (ortalama 27) çevrilecektir.

Özetlemek gerekirse, **AKTS not tablosu** bir sistemden diğerine **notların basit ve anlaşılır şekilde çevrilmesine imkan verir** ve sonuç olarak tüm öğrencilerin akademik performansının seviyesinin denkliliğini sağlar. Doğru bir şekilde kullanıldığında, Avrupa Yüksek Eğitim Alanı ve ötesinde olduğu gibi farklı not sistemleri arasında da köprü kurma görevini üstlenir.

AKTS not tablosunu kullanmak için aşağıdaki adımların izlenmesi gerekir:

1. Not dağılımı hesaplanacak örnek grubu belirleyin (genellikle bir derece programı, fakat bazı durumlarda daha geniş ya da farklı öğrenci grupları, fakülte ya da bölüm gibi. – örneğin beşeri bilimler).
2. Örnek grup için belirlenen iki akademik yıl (en az) boyunca alınan kredileri toplayın.
3. Örnek grup için yüzdelerle ilgili olan not dağılımını hesaplayın.
4. Her transkript kayıtlarındaki / diploma ekindeki derece programınızı not yüzde tablosuna dahil edin.
5. Transfer için, kendi tablonuzla başka üniversitenin derece programının yüzde tablosunu karşılaştırın. Bu karşılaştırmanın temelinde, bireysel notlar çevrilebilir.

İşlemdeki ilk 4 basamak bütün programlarla ilgilidir ve tamamen yönetimle ilgili görevlerdir. Notların çevrilmesi için genel talimatlar yerine getirildiğinde kredi transferinden sorumlu öğretim üyeleri basamak 5'e başvurabilirler.

Ek 4 – Örnek temel belgeler ve eklenecek olan diğer faydalı belgeler ve bağlantılar

Ders Listesi (Bilgi Paketi)		<u>Örnekler (sadece çevrimiçi versiyonda)</u>
AKTS Öğrenci Başvuru Formu	<u>Standart form</u>	<u>Tamamlanmış örnek</u>
AKTS Öğrenme Sözleşmesi	<u>Standart form</u>	<u>Tamamlanmış örnek</u>
AKTS Değerlendirme Formu	<u>Standart form</u>	<u>Tamamlanmış örnek</u>
AKTS Transkript Kaydı	<u>Standart form</u>	<u>Tamamlanmış örnek</u>
Diploma Eki	<u>Standart form</u>	<u>Tamamlanmış örnek</u>

Diğer faydalı belgeler

Eğitimsel bir modül için planlama formu (öğretim elemanı)	<u>Standart form</u>	<u>Tamamlanmış örnek</u>
Eğitimsel bir unsurun iş yükünü kontrol etme formu (öğrenci)	<u>Standart form</u>	<u>Tamamlanmış örnek</u>
Onay Kanıtı	<u>Standart form</u>	<u>Tamamlanmış örnek</u>

Ek 5 – Her akademik yıldaki öğrenme saatlerinde yapılan ulusal düzenlemelere genel bakış

Ülkeler	Saat kapsamı/akademik yıl	Saat kapsamı/kredi	Bildiri Şekli
Avusturya	1,500s	25s	Kanun
Belçika (Fl)	1,500/1,800s	25/30s	Kararname (Flaman seviyesindeki kanun)
Belçika (Fr)	1440s	24s	Kararname(Fransız toplumundaki kanun)
Çek Cumhuriyeti	1,500/1800s	25/30s	Faydalı uygulama, AKTS temel belgelerinin önerilmesi.
Kıbrıs	1500h/1800s	25/30s	Yüksek öğretim için yeni kanun (2008 yılı göz önüne alınarak)
Danimarka	1,650s	27/28s	Bakanlıktan gelen mektuplar
Estonya	1,560s	26s	Üniversite kanunu
Finlandiya	1,600s	27s	Devlet konsey kanunu
Fransa	1,650s	25/30s	Üniversite başkanlar konferansı önerisi
Almanya	1,800s	30s	KMK (Kultusministerkonferenz= Federal Devletler Bakanları Daimi Konferansı). Akreditasyon unsuru
Yunanistan	1,500/1,800s	25/30s	Bakanlık kararı
Macaristan	1,620/1,800s	30s	Yüksek öğretim kanunu ve ek hükümet kararnamesi
İzlanda	1,500/2,000s	25/33s	Bildiri yok, fakat üniversiteler arası anlaşma var.
İrlanda		20/30s	İrlanda ulusal yeterlilik merci tarafından geliştirilen işlemsel yönergeler ve kurallar için öneriler
İtalya	1,500s	25s	Bakanlık kararnameleri
Letonya	1,600s		Kanun
Litvanya	1,600s		Kanun ve kararname
Malta	1,500s	25s	2004 eğitim kanunu ve ek kanun koyma
Hollanda	1,680s	28	Kanun
Portekiz	1,500/1,680s	25/28s	22 Şubat 2005 / 42 sayılı kararname

	Norveç		
Norveç	Üniversitelerin her akademik yılındaki bildirimlerinde kapsamı yok	Kredi bildirimlerinde kapsamı yok	Kanun
Polonya	1,500/1,800s	25/30s	Kararname
Romanya	1,520/1,640s	25/27s	Eğitim Bakanlığı emri (1999'dan beri)
Slovakya	Her akademik yılda alınan bildirimlerinde kapsamı yok	25/30s	Faydalı uygulama, AKTS temel belgelerinin önerilmesi.
Slovenya	1,500/1,800	25/30	Kanun(2004)
İspanya	1,500/1,800s	25/30s	Krallık kararnamesi (kanun)
İsveç	1,600s	26/27s	Yüksek öğretim emri (hükümet yasası) tüm gün öğrenimi 40 hafta olarak ifade eder
İsviçre	1,500/1,800s	25/30s	İsviçre Üniversite Konferansı Bolonya uygulamasının düzenlenmesi
Türkiye	1,500/1,800s		Kanun
Birleşik Krallık	1,200-1,800s	20s	Ulusal Yeterlilikler (ve Krediler) Sistemi